

김정일

MILOVANÝ VŮDCE

Můj útěk ze Severní Koreje

Čang Čin-song

„Neskutečně napínavý příběh... jedno z nejlepších
vyobrazení noční můry Severní Koreje.“ *(Publishers Weekly)*

MILOVANÝ VŮDCE

MILOVANÝ VŮDCE

MŮJ ÚTĚK ZE SEVERNÍ KOREJE

Čang Čin-song

**CPress
Brno
2015**

Milovaný vůdce

Můj útěk ze Severní Koreje

Čang Čin-song

Překlad: Jiří Berka

Odborná korektura: Miriam Lowensteinová

Jazyková korektura: Michal Bečvář

Technický redaktor: Radek Střecha

Odpovědný redaktor: Tomáš Krejčířík

© Jang Jin-sung 2014

First published by Rider Books, an imprint of Ebury Publishing.
A Random House Group Company.

Translation © Jiří Berka, 2015

Objednávky knih:

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN 978-80-264-0725-6

Vydalo nakladatelství CPress v Brně roku 2015 ve společnosti Albatros Media a. s.
se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 19 225.

© Albatros Media a. s., 2015. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

1. vydání

ALBATROS MEDIA a.s.

OBSAH

<i>Předmluva k anglickému vydání</i>	9
<i>Úvod</i>	13

DIKTÁTOR

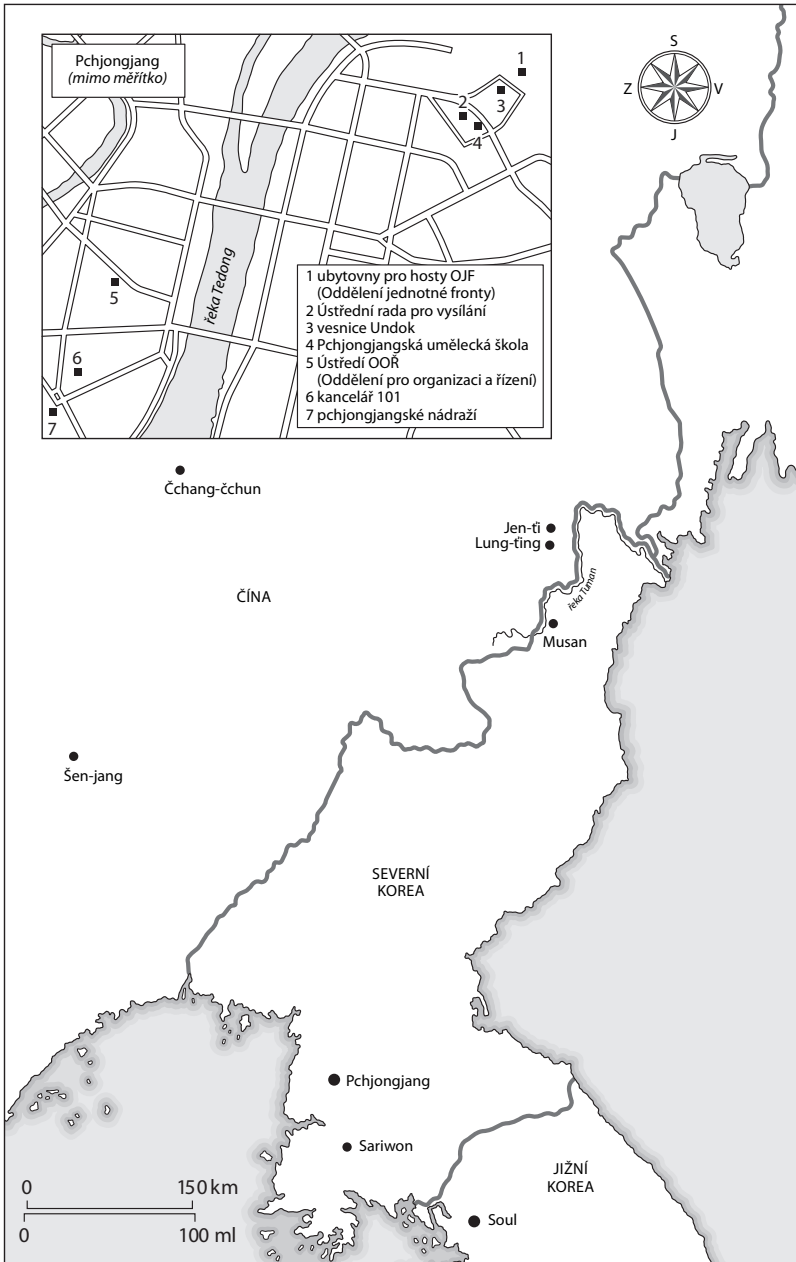
1. Psychologická válka	29
2. Návrat domů	49
3. Proměna mého rodného města	64
4. Dívat se přes hranice je zločin	81
5. Hříšné rozloučení	93
6. Tváří v tvář puškám	103

UPRCHLÍK

7. „Jonbjon vzhlíží k světu a svět k Jonbjonu!“	113
8. Vykonstruované obvinění z vraždy	123
9. Kronika dynastie Kimů	140
10. Zločinné operace	156
11. Ženy ze Severní Koreje se prodávají jako „prasata“	173
12. Prohráváme	189
13. Sbohem, Jong-mine	200

SVOBODA

14.	Z Jen-ťi do Šen-jangu	213
15.	Osudové setkání s Wang Čo-rin	231
16.	Jak jsem se stal učitelem klavíru	245
17.	Strategie Kim Čong-ila	257
18.	Setkání s Čo-rininým „nastávajícím“	270
19.	Vražedný režim	284
20.	Ať žije svoboda!	295
	<i>Epilog</i>	310
	<i>Doslov</i>	316
	<i>Slovníček</i>	319

PŘEDMLUVA K ANGLICKÉMU VYDÁNÍ

POPRVÉ JSEM SE S PANEM ČANGEM SETKALA V ČERVNU roku 2012. Přijel do Londýna, aby se zúčastnil akce Poetry Parnassus, pořádané v Southbank Centre v rámci letních olympijských her. Jako Korejka, studující v Anglii, jsem byla požádána, abych tlumočila jak pro reprezentanty Severní Koreje, tak Jižní. Když jsem čekala na jeho příchod v příletové hale na letišti Heathrow, podívala jsem se do svého mobilu, abych si zkontrolovala jeho fotografii, kterou jsem našla na internetu: Byl na ní oblečen v tmavém obleku, mírně se usmíval a do objektivu se díval zpod svých kudrnatých černých vlasů.

Když jsme procházeli příletovou halou a tlačili před sebou vozík s kufry, jeho vlasy byly rozčuchány a ve svém modrém námořnickém obleku se téměř ztrácel. Bílé manžety mu nesouměrně vykukovaly z rukávů saka a světle růžová vázanka byla nakřivo. Vyměnili jsme si pozdravy v korejštině, uklonili se a potřásli si rukama. Během cesty k autu jsem tlačila vozík. Otevřel dveře černé dodávky a podal mi ruku, aby mi pomohl nasednout.

Když jsme vyjeli do Southbank Centre, pověsil si kameru na krk, zatímco já jsem se připravovala na konverzaci. Ukázala jsem mu některé londýnské pamětihodnosti a on mačkal fotoaparát a obdivoval je. Mezi budovami, které jsem mu ukázala, bylo i velitelství MI6 ve Vauxhall Cross a tam jsem se pokusila prolomit mezi námi ledy: „Tohle je zřejmě místo, kde se pohybují ženy, které by chtěly ulovit Jamese Bonda.“ Formální atmosféra, která mezi námi panovala, se najednou vypařila a on se rozesmál. Řekl, že kdyby tyto ženy věděly, že skuteční špioni vypadali přesně tak jako on, sebraly by se a šly by si hledat pořádné muže.

Ke konci jeho pobytu se z nás stali přátelé, kteří se spolu dokázali bavit nenuceně, na rozdíl od formálních způsobů dvou sousedních národů, ze kterých se za padesát let stali vzdálení cizinci bez jakýchkoliv vzájemných kontaktů. Dodnes se Severokorejci nesmějí svobodně bavit s kýmkoliv, kdo pochází z vnějšího světa – ani mailem, ani telefonem, ani osobně.

Není dobré, když se mediální obraz Severní Koreje, založený na nezasvěceném pohledu z vnějšku, soustředí na nevypočitatelnost tohoto systému: na podivnou dynastii Kimů, na nekonečné řady těžkých bot pochodující v šiku nebo na složitou budoucnost jejího jaderného arsenálu. Na tomto národu je mnohem více než jen veřejná show masové poslušnosti a hysterické slzy: Severní Korea prožívá komplexní a dysfunkční vztah mezi systémem a národem, který má tento systém v hrsti, čehož je pan Čang jedinečným svědkem. Nejenže žil přímo v jeho srdci, ale podařilo se mu odtamtud uniknout.

V této knize končí jeho svědectví rokem 2004. Od té doby se některé věci v Severní Koreji změnily. Neoficiální a ilegální marketizace vznikající zdola, z popela zhroutené severokorejské ekonomiky v polovině devadesátých let minulého století, pokračovala dále a měla zásadní dopad na povahu sociálních interakcí mezi státem a jednotlivcem. Vyloučení a poprava Čang Song-tcheka v prosinci roku 2013, strýce současného vládcce Kim Čong-una, byly tématem titulních zpráv po celém světě. Barvitá obvinění proti němu byla veřejně publikována ve státní televizi a rychle zpřístupněna zahraničním posluchačům. Tato událost byla v mnoha ohledech chápána jako přelom a odpoutání se od minulosti.

Ale k těmto událostem nedocházelo v historickém vakuu, a abychom pochopili smysl severokorejské současnosti, je třeba znát její minulost. Především je třeba vidět permanentní dualitu – mezi slovy a činy, mezi propagandou a skutečností a mezi způsobem, jakým tyto duality vypadají v očích lidí žijících vně i uvnitř. Bez takového zhodnocení zůstane Severní Korea nevyzpytatelnou zemí, o které budeme vést neustálou a opakující se diskusi.

Pan Čang nebyl politik, ale básník, a to je přesně ten důvod, proč je důvěrně obeznámen s tím, jak režim vytváří mýty a proč se jeho vzpo-

mínky týkají bourání fasád. Přístup okolního světa k Severní Koreji se zakládá na řadě dezinformací, za které jsou zodpovědné obě strany a na kterých závisí status quo. Útěk pana Čanga ze Severní Koreje začal ve skutečnosti v okamžiku zjištění, že: „Byl jsem posedlý touhou psát realistickou poezii na základě toho, co jsem viděl, a ne poezii loajální na základě toho, co nám říkali, že vidět máme.“

Nezasvěcený nemůže vidět, jak stát funguje po vnitřní stránce, když bude v Severní Koreji podnikat nebo když tuto zemi navštíví. Nejenže narazí na pevné bariéry kontroly a skryté mocenské struktury, ale různí prostředníci a agenti se záměrně vydávají za prominentní místní veličiny, kdykoliv má Severní Korea co dělat s cizinci nebo se má prezentovat před světem. Dlouho se mělo za to, že žádný emigrant není schopen podávat věrohodné informace o fungování tohoto systému, neboť jeho struktura je vysoce členitá. V tomto ohledu je pan Čang jednoznačnou výjimkou.

Zprvu jsem byla spíše podezřívavá než skeptická. Zeptala jsem se, jak je možné, že okolní svět stále nevěděl nic o tom, co věděl on. Odpověděl mi, že to bylo proto, že zpravodajské služby opustil teprve rok před tím, než jsme se setkali. Oba jsme pochopili, že jeho znalosti by se měly dostat k většímu počtu posluchačů. A jak říká: „Jestliže Severní Korea lže a vlastní nukleární zbraně, já mám pravdu, kterou jsem sepsal.“

Pan Čang nikdy své znalosti ani zkušenosti nepřeceňoval. Měl-li nějakou vlastnost, byl spíše příliš skromný, a teprve při psaní této knihy zjistil, kolik zásadních poznatků ještě musí okolnímu světu sdělit. Musím se přiznat k jistému pocitu frustrace vyplývající z toho, nakolik své znalosti podceňoval nebo nakolik k tomu byl nucen. Respektuji jeho rozhodnutí a rozumím daným okolnostem, ale přesto bych byla raději, kdyby toho mohl říct více.

Je toho mnoho, co v této knize není řečeno a co ani říci nelze. Časem bude možné podhalit více, ale do té doby jen doufám, že stávající výčet možná poslouží jako základ pro přehodnocení toho, jak Severní Koreu až dosud chápeme.

Severokorejské dvojsmyslné vyjadřování a neprůhlednost jsou dva z jejich hlavních pilířů moci. Bez ohledu na to, zda okolní svět mohl,

PŘEDMLUVA K ANGLICKÉMU VYDÁNÍ

nebo nemohl skrze tuto fasádu prohlédnout, anebo to nebyl ochoten dělat, vzpomínky pana Čanga ukazují, že pochopení korejské minulosti a její neustálé dvojakosti je klíčem k její současnosti a k otevření prostoru pro změny, ke kterým by mělo dojít.

Shirley Lee

ÚVOD

KVĚTEN 1999

CHVÍLI PO PŮLNOCI, PRÁVĚ SE CHYSTÁM DO postele, zvoní telefon. Rozhoduji se, že jej nezvednu dříve, než zazvoní popáté, a přitom doufám, že do té doby přestane. Když zvoní pošesté, začínám se bát, že vzbudí rodiče a zvedám jej. Chystám se volajícímu pěkně vynadat, ať už je to kdokoliv.

„Haló?“ Můj hlas vyrušuje domácí ticho mnohem více než samotné zvonění.

„Tady je první tajemník strany.“

Po takovýchto slovech jsem se bezděčně napřímil a vrazil hlavou do čela postele.

„Vydávám mimořádné předvolání. Ohlaste se v práci v jednu hodinu ráno. Budete mít na sobě oblek. Nikoho dalšího nebudete informovat.“

I když jsme v této zemi zvyklí poslouchat i ty nejpodivnější příkazy a bereme to jako samozřejmost, zneklidňuje mě, že mi udílí příkaz sám první tajemník strany. Je to prostředník mezi ústředím strany a naším oddělením. Za normálních okolností bych očekával, že jakýkoliv příkaz přijde ze sekretariátu strany, z oddělení 19 nebo sekce 5, což by odpovídalo mé pozici ve stranické organizační hierarchii. A k tomu ještě použil termín „mimořádné předvolání“.

To obvykle znamená vojenskou mobilizaci. Provádějí-li Spojené státy a Jižní Korea na Korejském poloostrově společná vojenská cvičení, náš stát na to odpovídá celostátním nácviem mobilizace. Příkazu k mobilizaci se říká „mimořádné předvolání“. Ale obvykle jsme na takové předvolání předem upozorněni prostřednictvím zvláštních tajných kanálů. Jednotlivé

buňky strany práce nebo jejich sekce jsou pod nelítostným tlakem, aby byly lepší než jejich rivalové, a vždy se snaží získat nějakou výhodu: Zaměstnanci buněk s dobrými konexemi, kteří vědí co a jak, zůstanou v inkriminovaný den v práci a nahlásí nějaké nutné povinnosti, na rozdíl od těch, kteří ten večer odejdou nevědomky domů.

Avšak kdyby to byl běžný povolávací rozkaz, nikdo by mě nežádal, abych přišel v obleku. My straničtí činitelé a členové ústředí strany víme na rozdíl od obyčejných obyvatel Severní Koreje, kteří podléhají regionálním a oblastním stranickým organizacím, že „mimořádné předvolání“ může znamenat také setkání s Kim Čong-ilem, naším Drahým vůdcem.

Když je před něho někdo předvolán, není na to dopředu upozorněn. Ani ti nejvyšší generálové nejsou zpraveni o pracovních podrobnostech takovýchto schůzek. Pozvání na setkání s Kimem se předává přes prvního tajemníka strany, který je povolán do místnosti stranického výboru. Ta je pod neustálým dohledem osobních strážců našeho Drahého vůdce. Pod jejich přísným zrakem obdrží první tajemník strany seznam jmen a vydá individuální obsílku pro každého stranického činitele. Logistika setkání se provádí v přísném utajení. V této situaci znamená termín „mimořádné předvolání“ kódované slovní spojení, které tento tajný proces spustí.

Ale stejné spojení může mít i třetí, znepokojivější význam. Ministerstvo státní bezpečnosti používá tento termín při provádění tajných čistek v řadách vysoce postavených funkcionářů. Když nějaký funkcionář obdrží mimořádné předvolání v noci, může se stát, že opustí svůj dům sám, dá si pozor, aby nevzbudil rodinu, a nato zmizí v nějakém pracovním táboře nebo bude popraven. Naštěstí si mohu být jist, že tento třetí scénář se mne netýká. Vlastně se ani nemohu dočkat, až opustím dům. Před pouhými několika dny utrousil první tajemník strany sotva zřetelnou poznámku o slávě, která je na obzoru.

Držel jsem se pokynů, oblékl jsem si ten nejlepší oblek a uvázal vázanku. V Pchjongjangu po půlnoci neseženete taxík a motorová vozidla musejí mít pro jízdu v noci zvláštní povolení, aby mohla toto dobou jezdit. Takže i když byla venku tma jako v pytli, skočil jsem na kolo a začal šlapat.

Kolo je hlavním dopravním prostředkem, ale na rozdíl od ostatních kol je to mé zcela nové, ze zahraničí a je darem od jednoho z mých příbuzných.

Venku nesvítala žádná světla. V hlavním městě panuje takové ticho, že jsem schopen přítomnost kolemjdoucích pocítit ještě dříve, než se mi jejich tmavé siluety vynoří před očima. Dodávky elektrické energie jsou neustále v nouzovém stavu, přestože ve městě pracují dvě elektrárny. Zastaralá pchjongjangská tepelná elektrárna byla postavena se sovětskou pomocí v roce 1961 a Východní pchjongjangská tepelná elektrárna byla postavena v roce 1989. Jenže ani jedna z nich nevyrábí dostatečné množství energie, aby mohla zásobovat současně více než jednu městskou čtvrť. Takže se elektřina stěhuje jako bloumající duch z jedné části Pchjongjangu do druhé vždy zhruba na čtyři hodiny denně.

Avšak jedna městská část je vždy osvětlená: Čtvrť Čung-gu, která leží v srdci Pchjongjangu. Je to místo, kde se nacházejí kanceláře ústředí strany, obytné prostory vyšších stranických funkcionářů a budovy pro cizince, jako je třeba hotel Korjo. Místo, kde pracuji, kancelář 101 Oddělení jednotné fronty (OJF), leží v srdci této osvětlené centrální čtvrti. Když jsem se blížil k tomuto komplexu, všiml jsem si, že je osvětlen více, než bývá zvykem. Bylo zapnuto pouliční osvětlení a zároveň svítila obvyklá strážní stanoviště. Když jsem procházel branami, vykřikl jsem sám k sobě: „Ano, přicházím, abych se potkal s Generálem!“

Na nádvoří stálo nejméně třicet vojáků osobní stráže Drahého vůdce, oblečených v uniformách tmavé barvy hořčice. Měli na sobě charakteristické kožené popruhy ve tvaru X a po obou stranách měli pistole. Tři béžové dodávky typu Nissan se záclonkami na oknech byly zaparkovány v řadě za sebou. Každá z nich mohla pojmout tucet cestujících. Osobně mě pozdravil stranický tajemník pro záležitosti Jižní Koreje, což je mnohem významnější osoba, než byl první tajemník strany, který mi telefonoval dříve. Vedl mě k dvouhvězdičkovému generálovi s psací deskou, který zřejmě této operaci velel. Ostatní vojáci tohoto muže oslovovali jako sou-druha náměstka ředitele.

Generál si mne krátce prohlédl od hlavy až k patě a vyštěkl: „Postavte ho sem!“ Podíval jsem se směrem, kam ukazoval, a uviděl jsem řadu, ve

kteří stáli nejvyšší činitelé tohoto národa z oblasti mezikorejských vztahů: tajemník strany pro záležitosti Jižní Koreje Kim Čong-sun, první náměstek ředitele Oddělení jednotné fronty Im Tong-ok, politický ředitel OJF Čche Čchang-guk, náměstek politického ředitele Pak Jong-su a dva další funkcionáři z Oddělení pro mírové sjednocení vlasti. Atmosféra byla napjatá a spolu se šesti mocnými muži, kteří stáli v řadě jako děti ve škole, jsem se cítil celý nesvůj, když jsem je měl pozdravit. Stoupl jsem si na konec řady.

„Setkáme se s Generálem?“ zašeptal jsem muži, který stál přede mnou, ale hned jsem uslyšel křik: „Nemluvte! Rozuměli jste?“

Podíval jsem se pobouřeně na vojáka a chtěl jsem mu říct, aby se mnou mluvil slušněji, ale krutý záblesk v jeho očích mě okamžitě usadil.

Soudruh náměstek ředitele začal kontrolovat osobní dokumenty jednoho po druhém a porovnával je se seznamem. V tichosti jsme nastoupili do prostředního vozu podle toho, kde se naše jména na seznamu nacházela. Sedli jsme si na přidělená místa. Voják, který na mě křičel kvůli mému šepotu, nastoupil do vozu jako poslední. Myslel jsem si, že se mnou hovořil povýšeně jen kvůli tomu, že je mi jen něco přes dvacet, ale nato jsem ho slyšel hovořit neomaleným a strohým způsobem dokonce i s funkcionáři ústředí strany, kteří byli dvakrát starší než on.

„Neodkrývejte záclony! Neopouštějte svá místa! Nemluvte!“ vyštěkl. Ještě znepokojivější, než byla jeho drzost, byla pokorná odpověď mých soudruhů: „Ano, pane.“ Dokonce i dva nejvyšší funkcionáři v zemi, Kim Čong-sun a Im Tong-ok, jsou v přítomnosti osobních strážců Drahého vůdce jen obyčejnými lidmi.

Díval jsem se otevřenými dveřmi naší dodávky na ostatní vojáky, jak nastupují do druhých dvou vozidel. Za chvíli se zavřely dveře a nastartoval motor. Dodávka se rozjela, žaludek se mi začal svírat úzkostí, ale přesto jsem věděl, že setkání s Drahým vůdcem bude úžasnou a významnou událostí.

Okna zakrývaly těžké hnědé záclonky a zcela nás izolovaly od řidiče. Nemohl jsem vidět ven a začalo mi být poněkud nevolno. Po dvou hodinách jízdy bez jediného slova jsme nakonec k mé velké úlevě dorazili do jakési železniční stanice. Byly asi čtyři hodiny ráno. Slezli

jsme z dodávky, a když jsem se mohl narovnat, zjistil jsem, že jsme přijeli do Čongsungu, což bylo nádraží první třídy. V populaci přes dvacet milionů lidí existovali pouze dva občané první třídy: Kim Ir-sen a Kim Čong-il. Stanice první třídy jsou vyhrazeny výlučně pro ně a existují tucty takových stanic rozsetých po celé zemi. Jejich střechy mají zelené maskování, aby je bylo obtížné detekovat pomocí satelitů. Na zemi jsou jejich budovy neoznačeny, ale hlídají je těžce ozbrojené stráže a jsou obklopeny vysokými zdmi.

Stanice Čongsung leží na severním okraji Pchjongjangu a cesta z místa, ze kterého jsme vyjeli, trvá obvykle méně než půl hodiny. Rozpoznal jsem okolí, protože jsem tamtudy při několika příležitostech již projížděl. Za prvé jsem nechápal, proč nám trvala cesta tak dlouho, a musel jsem se pousmát nad tím, že jsme jeli záměrně oklikou, aby nás zmátli. Když jsme přecházeli z aut do vlaku, prošli jsme další řadou osobních kontrol.

Zvláštní vlak, určený pro tuto událost, se liší od obyčejných vlaků. Boky vozů jsou pomalovány tmavou zelení a střecha je bílá. Podle venkovních nápisů byly vyrobeny v Číně: Nad klikami dveří jsou čínské znaky znamenající „Peking“ a jsou vymalovány jasnou červenou barvou. Ale když jsem vstoupil do vozu, všiml jsem si nápadného loga Mitsubishi, které prozrazovalo, že pocházejí z Japonska. Místo sedadel byly ve voze postele pro jednoho a celý prostor byl otevřen. Pravděpodobně proto, aby na nás mohly stráže vidět.

Když jsme se rozjeli, vyštěkli na nás několik nařízeních: „Nedotýkejte se záclon. Pod postelemi jsou přikrývky. Během cesty zůstaňte v posteli. Spěte, dokud vlak nedorazí do stanice. Upozorněte nás, jestliže budete chtít jít na toaletu. Porušíte-li některé z těchto pravidel, opustíte vlak – okamžitě.“

Strážný si dal práci, aby poslední slovo vyslovil se zvláštním důrazem. Tušil jsem, že kdybych udělal jakýkoliv chybný krok, z vlaku mě vyhodí a můj privilegovaný život by tím skončil. Během dlouhé noční cesty neřekl nikdo ani slovo, a dokonce se nikdo ani nezeptal na toaletu. Jediným zvukem bylo rachocení vlaku po kolejích. Zavřel jsem oči a počítal jsem rytmus úderů, abych usnul.

Zvláštní vlak, který byl vypraven pro pouhých sedm civilistů, dorazil na zastávku kolem šesté hodiny ráno. Zastavili jsme v Galmě, ve stanici první třídy v provincii Gangwon. Když jsem vystoupil z vozu, osvěžil mě chladný ranní vzduch. Uvědomil jsem si napětí, jaké jsem v přítomnosti vojáků dosud pociťoval. Politický ředitel Čche Čchang-guk mě předběhl, strčil loktem do mne a zazubil se. Jako malé dítě, které neumí skrývat své vzrušení.

Znovu nás zavedli do jiné dodávky, která tam již čekala. Po hodině jízdy, opět beze slova, jsme vystoupili na malém molu, obklopeném ze všech stran betonovými zátarasy, a nasedli jsme do připraveného člunu. Vlny mírně šplouchaly, ale slaná vůně mořské vody byla velmi silná.

Loď se zakymácela a poté se s ohlušujícím rachotem probudil k životu motor. O chvíli později jsem si uvědomil, že se na lodi plavím poprvé v životě. Loď nebezpečně akcelerovala, až jsem se obával, že spadnu do vln. Naklonil jsem se dopředu, abych se chytil zábradlí, ale najednou mě zezadu objal jeden z vojáků a přidržel mě za ruce. Po zádech mi přejel mráz. Připadalo mi, že čím blíže jsme Drahému vůdci, tím silněji mu musíme prokazovat loajalitu. Rozhlédl jsem se kolem sebe a zjistil jsem, že každého z ostatních šesti pasažérů přidržuje nějaký voják fungující jako lidský bezpečnostní pás. Podíval jsem se přes záď do dálky, kde se dva zpěněné proudy ve vodní brázdě slévaly do jednoho souvislého proudu, a co nejsilněji jsem křičel do řevu motoru: „Je to loď vojenského námořnictva?“

Můj strážný se pousmál a na čele se mu dokonce objevily vrásky, jak se snažil pochopit, co jsem se mu snažil sdělit v rámusu, který dělal motor. „Vojenské námořnictvo? Cha! Vojenské námořnictvo nemá tak rychlou loď, jako je tahle. Tato patří nám. Patří Osobní stráž. Je pěkně rychlá, že?“ Osobní stráž odpovídá za ochranu Kimova domu. Skládá se ze 100 000 pěšáků, námořníků a pilotů.

I když musel křičet, všiml jsem si, že tento strážný již není tak odměřen a hovoří se mnou méně upjatě. Možná jen proto, že ho přitom nikdo neslyšel. Měl jsem z toho lepší pocit. Jak řekl, člun byl velmi rychlý: Jednomu ze strážných uletěla z hlavy čepice do moře, kde přistála na hladině. Díval jsem se, jak se mezi vlnami zmenšuje, až nakonec zmizela úplně.

Přibližně po dvaceti minutách jsme zpomalili u ostrova porostlého stromy. Nedivil bych se, kdybychom tam na malé ploše jezdili v kruzích, stejně jako během cesty do stanice Čongsung. Příď lodi poklesla a nyní jsme mohli ostrov jasně vidět. Vše bylo úzkostlivě čisté, počínaje zánovní přístavní hrází až po šlechtěné lesy po obou stranách chodníku. Jako by to všechno někdo dokončil teprve včera. Uvědomil jsem si, že jsem se těšil, jak nás bude náš Drahý vůdce očekávat s otevřenou náručí na přístavní hrázi. Přesně tak, jak to dělává ve filmech o revoluci. Byl jsem poněkud zklamán, když jsem zjistil, že nás nikdo nevíta.

Stráže nás odvedly do velké chaty, kde jsme se posadili v místnosti o rozloze asi tisíc čtverečních metrů. Řekli nám, že máme být zticha. Vše zde bylo bílé: židle, podlaha, stěny. Nebyla tam žádná okna. Místo nich tam byla čtvercová světla zbarvená do zelena, která zářila z panelů vestavěných do zdi.

Půl hodiny po poledni, více než hodinu po našem příjezdu na ostrov, propukla kolem nás nečekaně horečná činnost. Objevily se stráže v bílých rukavicích a židli, na kterou se měl posadit Drahý vůdce, něčím posprejovaly.

Soudruh náměstek ředitele nás znovu postavil do řady. Dostali jsme příkaz sejmout si hodinky a odevzdat je jako součást bezpečnostní procedury. Každý z nás obdržel malou obálku. Na vnější straně byly vytištěny nějaké japonské znaky. Uvnitř byl bavlněný hadřík, ze kterého bylo cítit alkohol. Soudruh náměstek ředitele nás poučil: „Než si potřesete rukou s Generálem, musíte si umýt ruce.“ Poté vystoupil vpřed a vybral si mne a přísně mne pokáral: „Nesmíte se dívat Generálovi do očí.“ Ukázal na druhý knoflík své uniformy a řekl: „Musíte se dívat sem. Rozuměl jste?“

Zajímalo mne, jestli to mělo zdůraznit naši podřízenost vůči Drahému vůdci, ale tato myšlenka mě rychle opustila. Nadále jsme čekali a soudruh náměstek ředitele dokončoval detaily kolem zasedacího pořádku. Znovu jsem byl na konci řady. V místnosti bylo sedm civilistů a kolem nás stálo více než dvacet strážných. Čekali jsme snad dalších deset minut, během kterých jsme strnule stáli a v tichosti zírali na pár zavřených dveří. Jsou velké, bílé a jsou dekorovány pozlacenými květinami.

Když se dveře konečně otevřely, vstoupil strážný s hodností plukovníka a postavil se do pozoru. „Nyní vstoupí do místnosti Generál,“ ohlásil.

Všichni zkameněli, vše zkamenělo. Nehnul jsem hlavou a svůj zrak jsem upíral na místo v půli oblouku, kde se měla co nevidět objevit hlava Kim Čong-ila.

Uběhla další minuta. Do místnosti nečekaně vběhlo malé štěně. Byl to maltézský psík s kudrnatou srstí. Za ním následoval starý muž a hnál se za svým psem. Jednohlasně a hlasitě jsme Draheho vůdce pozdravili.

„Ať žije Generál! Ať žije Generál!“

Náš společný pozdrav mně způsobil bolesti v uších, ale z klidu nevyvedl štěně, zřejmě na podobné fanfáry zvyklé. Avšak Drahý vůdce musel mít radost, že jeho štěně projevilo takovou odvahu, protože se sehnul a pohládl je. Pak mu něco zašeptal do ucha.

Když jsem viděl Draheho vůdce zblízka, pocítil jsem zklamání, protože jsem viděl starého muže, který se ani trochu nepodobal tomu široce známému obrazu Vůdce lidu. Přestože jsme často tleskali a provolávali mu slávu, neodpovídal a dokonce se zdálo, že to ani nebere na vědomí. Nadále si hrál se svým štěnětem, jako by se zlobil, že je obklopen mladšími lidmi, než je on sám. Pak vzhlédl, jako by četl mé myšlenky, a srdce se mi na chvíli zastavilo. Jako bychom na tento okamžik čekali, začali jsme provolávat slávu ještě hlasitěji.

„Ať žije Generál! Ať žije Generál!“

Generál se rozhlédl po místnosti a poté si to namířil ke mně.

Už jsem se chystal na úžasné setkání, ale on kolem mě jen přešel a zastavil se až za námi před nějakým sloganem na zdi. Žlutým písmem na červeném pozadí tam stálo: „Poslužme Velkému vůdci soudruhu Kim Čong-ilovi tím, že budeme obětovat své životy!“

Najednou zvolal: „Kim Čong-sune!“ Tajemník strany Kim Čong-sun k němu přispěchal. Kim Čong-il se ho zeptal: „Je to malované ručně? Nebo je to vytištěné?“ Z takové blízkosti zněl jeho hlas jako od skutečného vůdce. Každá slabika rezonovala s jeho absolutní autoritou.

Když Kim Čong-sun znejistěl, odpověděl soudruh náměstek ředitele za něho: „Pane, je to malované ručně.“

Kim Čong-il řekl: „Vypadá to dobře. Minulý týden jsem někde viděl hesla natištěná na glazuře. Ale tohle heslo, malované ručně, vypadá mnohem lépe, co myslíte?“

Tentokrát má Kim Čong-sun pohotovou odpověď: „Ano, souhlasím. Já jsem vlastně již provedl jakési šetření v této věci. Ale byl jsem informován, že budeme pokračovat v produkci sloganů na glazuře, protože ručně malovaná hesla potřebují drahé importované suroviny.“

Kim Čong-il ho ignoroval. Udělal několik kroků vzad, prohlížel si heslo ještě několik vteřin, rychle mávl rukou a vydal příkaz: „Nahraďte po celé zemi stávající verze tohoto sloganu ručně malovanými.“

Pokusil jsem se počítat v duchu. Kolik by takovýto projekt mohl stát? V tom okamžiku se Generál otočil a k mému překvapení na mne zahřměl: „Ty, chlapče! Nejsi to ty, co napsal tu báseň o hlavni?“

Vybafl jsem ze sebe pečlivě zformulovanou odpověď: „Ano, Generále! Je mi ctí, že vás potkávám!“

Přistoupil ke mně a ušklíbl se. „Někdo ji pro tebe napsal, že? Ani na chvíli se nepokoušej mě obelhat. Mohl bych tě dát zabít.“

Začal jsem panikařit, ale Drahý vůdce propukl v upřímný smích a bouchl mne do ramene. „To je kompliment, ty hlupáku. Nastavil jsi standard pro celou epochu songun.“

Zjistil jsem, že se nezmůžu na odpověď, a nebylo mi nic platné, že se do mě Kim Čong-sun zabodával pohledem. Ještě než si Generál stačil sednout, našel si Kim Čong-sun čas, aby mně vynadal. „Ty blbej zmetku. Měl jsi mu poděkovat. Měl si odpovědět tak, že bys mu nabídl psaní básní o loajalitě až za hrob,“ zasyčel mi do ucha.

Když skončil, nasadil opět radostnou masku a pelášil za Kim Čong-ilem. Nato se vrátil na své místo a než dosedl na židli, jemně si přejel rukama po hýždích. Přesně tak, jak to dělají ženy se svými šaty, než se posadí. Ostatní funkcionáři jsou neméně formální. Spíše než lidé sedící na židlích vypadají jako sochy, rozseté po celé místnosti a neschopné jakéhokoliv pohybu. Maltézské štěně Drahého vůdce je v místnosti ze všech přítomných tím neaktivnějším elementem. Vzrušeně kňučelo a motalo se kolem dokola.

Zdá se, že běžná konverzace Kim Čong-ila nezajímala. Jeho pozornost stále poutal bílý maltézský psík. Generál se stále soustředil na to, co vyváděl pes a co se mu asi honilo hlavou. Ale čas od času houkl: „Hej, Im Tong-oku!“ nebo „Hej, Čche Čchang-guku!“ a oslovený k němu přiběhl na pohovor. Byla to neobvyklá scéna, kdy si svého štěněte cenil více než kohokoliv z jeho nejloajálnějších lidí.

Za deset nebo patnáct minut se otevřely dvojité dveře. Objeví se v nich muži v bílých sakách a s červenými motýlky. V rukou nesli podnosy. Na druhém konci místnosti se sklánělo několik techniků. Pokorně se pohybovali po jevišti sem a tam a připravovali mikrofony a osvětlení. Kapela se posadila a začala hrát. Banket mohl začít. Nemohu si pomoci, ale cítím jsem jakési zklamání, protože jsem očekával, že od Drahého vůdce uslyším nějaké nové rčení nebo nějakou perlu moudrosti. Ale když došlo na jídlo a hudbu, byl jsem fascinován a pohlčen dalším chodem událostí.

Při každém novém chodu, který nám donesli do místnosti, dostaly světla na panelech visících na zdi nové tajuplné zbarvení. Když donesli mísu se zeleninou, světla se změnila z živé trávové zeleně na světlý purpur. Když přinesli mísu s masem, světla se změnila z růžové na tmavě červenou. Je podivuhodné vidět, jak se může osvětlení stát součástí servírování jídla. Chod s rybami byl servírován na podnose jiskřícím tak působivě, že jsem je ani nedokázal ochutnat. Obvod velkého šedivého podnosu byl osazen drobnými bodovými světýlky, jako by se rybí šupiny třpytily.

Víno bylo mírně kyselé. Můj číšník, který jako všichni z Kim Čong-ilova personálu patřil do jeho osobní stráže a měl vojenskou hodnost, mi ukázal etiketu na láhvi s nápisem Pedansul. Řekl, že je to osmdesátiprocentní alkohol vyvinutý v Institutu základního výzkumu. To je akademické těleso určené ke zkoumání zdraví Drahého vůdce a jako takové také spadá pod Útvar osobní stráže. Pracují tam tři tisíce výzkumníků, kteří vyvíjejí a připravují léky nebo jídla k prodloužení Kim Čong-ilova věku. Aby mohli testovat vliv různých léků a jídel, mají testovací jednotku skládající se z mužů z celého národa, kteří mají stejnou konstituci nebo nemoci. Pyšnil jsem se tím, že jsem o této důležité práci věděl více než vět-

šina z nás, protože v tomto institutu pracoval starší bratr jednoho z mých přátel.

Vyvrcholením našeho banketu byl dezert. Dostal jsem sklenici s velkým kopečkem zmrzliny, který číšník polil čistým alkoholem. Když jej zapálil, divoce se přede mnou roztancoval modrý oheň.

Nabral jsem si do malé lžice trochu zmrzliny i s plameny. Kim Čong-sun mi poklepal na rameno a poradil mi: „Nejdříve to sfoukni, až teprve potom to sněz. Ale neber si toho příliš. Je to silné.“ Z jeho řeči byla cítit vychloubačnost.

Na chvíli jsem se ztrácel v rozporuplném pocitu tepla a zimy, které jsem pociťoval v ústech, když na mě zamával Kim Čong-il.

Když navštívíte dům nebo pracoviště nějakého funkcionáře, který měl to privilegium zúčastnit banketu s Drahým vůdcem, naleznete v jeho vitríně číši, se kterou si s Vůdcem ťukli během přípitku a na kterou je velmi pyšný. Uvědomil jsem si, že mi chce Drahý vůdce tento klenot poskytnout. Číšník, který právě postával opodál, mi rychle podal velkou číši. Nečekal jsem to, ale spěchal jsem s ní ke Kim Čong-ilovi, který ji naplnil tmavým červeným vínem. Řekl: „Pokračujte v dobré práci.“

Když jsem stál a klaněl se v pase v hlubokém úklonu a díval se směrem dolů, zahlédl jsem pod okrajem ubrusu jeho nohy. Sundal si boty. Dokonce i Generála bolívají nohy! Vždy jsem si myslel, že je božský, že dokonce ani nepotřebuje chodit na záchod. To nás učili ve škole a tvrdí to i strana: Život našeho Generála je neustálý sled požehnaných zázraků, kterým se nemůžeme vyrovnat, ani kdybychom spojili všechny své smrtelné životy dohromady. S tímto skvělým pozváním do jeho společnosti jsem si myslel, že do této božské dimenze vstoupím a že se časem stanu její součástí.

Ale teď jsem jí byl a díval jsem se na jeho boty s vysokými podpatky a podrážkami. Ty měly na výšku alespoň šest nebo sedm centimetrů. Tyto boty byly podvodem, který spáchal na svém lidu. Ačkoliv jeho řídké a naondulované vlasy navozují iluzi, že je vysoký, bez svých bot nemůže Drahý vůdce měřit více než metr šedesát.

Po několika dřívějších majestátných příkazech, které vydal, mě mátl i způsob, jakým Generál u stolu mluvil. Používal hrubý slang. Ve všech

knihách a přednáškách, které citovaly jeho výroky a které jsem četl nebo slyšel již od dob dětství, bylo možné dávat jeho slova nejen za příklad, jak lze perfektně jazyk používat. Také odhalovala pravdu o mé vlasti. Řeč Draheho vůdce byla vždy elegantní, krásná a především zdvořilá vůči lidem. Ale tento večer nedokázal správně postavit větu. Dokonce ani neoslovoval nikoho titulem soudruhu, ale funkcionáře častoval výrazy „Ty!“ nebo „Mladej!“ To jsem nebyl schopen pochopit.

Když jsme dojídali dezert, barevné světlo potemnělo. Na podiu se objevila žena v bílých šatech západního stylu, které odhalovaly její ramena. Kapela začala hrát instrumentální předeheru a žena začala zpívat ruskou lidovou píseň.

Najednou začal Kim Čong-il štkát. Ačkoliv světla reflektorů mířila na ženu, protokol pro takovou situaci říkal, že bychom měli naši pozornost zaměřit na jeho samotného. Pozorovali jsme, jak vytahuje svůj zářivě bílý kapesník. Rychle jsem pohlédl na funkcionáře sedícího vedle mě, jak vytáhl svůj kapesník. Nečekal jsem, že i ostatní začnou vytahovat své kapesníky. Pak sklonil Generál trochu hlavu a začal si lehce otírat koutky očí. Nemohl jsem uvěřit svým očím. Byl jsem u toho a viděl jsem jeho slzy! Co se se mnou stane, když jsem byl svědkem tak intimní chvíle?

Zavřel jsem oči úžasem i hrůzou.

Když jsem je opět otevřel, spatřil jsem něco, s čím jsem se ve svém životě nikdy nesetkal. Moji soudruzi, kteří zářili radostí, protože mohli hodovat s Drahým vůdcem, s ním začali rovněž plakat. Jak to? Dostanu se z tohoto banketu živ a zdrav? Než jsem mohl uvažovat dále, ucítil jsem v očích pálení a po tvářích mi začaly stékat slzy. Ano, musím plakat. Žiji život v loajalitě vůči Generálovi. Loajální nejen v myšlenkách a činech, ale i v poslušnosti mé duše. Musím plakat, stejně jako moji soudruzi. Když si tato slova v duchu opakuji, musím plakat, musím plakat, mé slzy jsou stále více a někde v hloubi duše se ozývají mučivé výkřiky.

Během mého nekontrolovatelného třesu píseň skončila. Nikdo netleskal, ale místnost byla plná lkaní. Když se pomalu rozsvítily světla, náš pláč se rychle mění ve fňukání, jako bychom to nacvičovali dopředu.

Osušil jsem si oči a rozhlédl se a podíval jsem se na obličej funkcionářů okolo mne. Ještě před chvílí plakali, ale nyní se soustředěně dívali na Draheho vůdce a očekávali instrukce, jak bude vypadat náš další synchronizovaný úkon. Poprvé v životě jsem se díky své loajální poslušnosti zděsil.

Cestou domů mě neustále pronásledovala znepokojivá otázka. Proč Drahý vůdce plakal? Chápu, že po smrti svého otce Kim Ir-sena v roce 1994, když se po celé zemi rozpadal státní distribuční systém, se Oddělení pro propagandu a agitaci Severní Koreje rozhodlo ho zpodobňovat jako člověka, jemuž teče po tvářích spousta slz. Počátkem roku 1995 se objevily zvěsti, že lidé v provinciích umírají hladem. Zprávy se zdály být věrohodné ale spoň podle toho, co se dělo v samotném Pchjongjangu.

Když se začaly v potravinových distribučních centrech zavírat dveře a počet lidí, kteří si místo práce hledali něco k jídlu, se šířil jako virová nákaza, objevilo se stranické heslo „přežijete-li tisíc mil utrpení, bude následovat tisíc mil štěstí“. Stavu potravinové nouze se oficiálně říkalo „Namáhavý pochod“ a obyvatelé byli nabádáni, aby se řídili příkladem našeho Generála, který stál v čele tohoto úsilí.

Bylo to patrné třeba z toho, že v televizi neustále hráli píseň „Generálovy rýžové kuličky“. Text písně prohlašoval, že každý den cestoval Drahý vůdce stovky mil, aby po celé zemi poskytoval podporu svým lidem, zatímco sám žil pouze z jediné rýžové kuličky. Před „Namáhavým pochodem“ vysílala televize pouze úsměvy našeho vůdce, jak nás vedl k vítězství socialismu. Lidé začali spontánně, nekontrolovatelně a masově plakat, když poprvé v televizi uviděli slzy našeho božského Draheho vůdce.

Během mé cesty domů jsem si se znepokojením uvědomil, jak jsem reagoval na to, když jsem slzy Kim Čong-ila uviděl na vlastní oči. Zmocnily se mne znepokojivé myšlenky, kterých jsem se nemohl zbavit: Nebyly to slzy soucitného božství, ale spíše zoufalého muže.

DIKTÁTOR

KAPITOLA 1

PSYCHOLOGICKÁ VÁLKA

BYL JSEM LOAJÁLNÍ A NIČEHO JSEM SE NEBÁL. NEMUSEL jsem žít ve strachu z následků, kdybych přišel pozdě do práce. Ani jsem nemusel sklánět hlavu jako jiní funkcionáři, aby je na stranických schůzích nebylo vidět, protože by se příště mohli stát terčem kritiky. Měl jsem imunitu díky Drahému vůdci, který ze mě udělal svatého, když byl dojat básní, kterou jsem na jeho počest napsal.

Svět může Severní Koreu odsuzovat jako bezohledný režim, který zabíjí své vlastní lidi, může ji prohlašovat za represivní režim, ve kterém vládne hrubá síla. Ale to je pouze částečný názor na to, jakým způsobem se v zemi vládne. Během svého života Kim Čong-il zdůrazňoval: „Vládnu pomocí hudby a literatury.“ I když byl vrchním velitelem Korejské lidově demokratické republiky (KILDR) a předsedou Výboru pro národní obranu, neměl žádné vojenské zkušenosti. Svoji kariéru začal ve skutečnosti jako tvůrčí pracovník a s přípravou na převzetí moci začal během svého působení v Oddělení pro propagandu a agitaci strany.

Abych to vyjádřil v jazyce „diktátorství“, jak je chápe okolní svět, Kim Čong-il měl v rukou dvousečnou zbraň. Ano, byl diktátorem a měl prostředky umožňující fyzické ovládnání druhých, ale byl také diktátorem v jemnějším a všudypřítomném slova smyslu: skrze svoji absolutní moc nad kulturní identitou svého národa. Jako charakteristický rys socialismu, ve kterém je ideologie důležitější než materiální statky, si monopolizoval sdělovací prostředky a umění jako rozhodující část sféry své absolutní moci. To je důvod, proč v Severní Koreji vytváří každý jednotlivý spiso-

vatel díla v souladu s hierarchií příkazů shora, která začíná v Ústředním výboru svazu spisovatelů z Oddělení pro propagandu a agitaci strany.

Kdokoliv, kdo by pracoval na čemkoliv, co by mu nebylo prostřednictvím těchto příkazů přiděleno, je již z povahy věci vinen zločinem zrady. V Severní Koreji musí jakékoliv písemné dílo vzniknout jako odpověď na specifický požadavek strany práce. Spisovatel předloží svoji práci, musí si ji nechat schválit a teprve poté může být přijata jako nové dílo. Spisovatelé, kteří za těchto okolností vytvářejí nová díla, dostanou samozřejmě odměnu. Role severokorejského spisovatele spočívá v tom, v každém zadaném díle co nejlépe vyjádřit myšlenky odpovídající kombinaci estetických požadavků definovaných předem na základě konzultace s lidmi ze strany práce. Spisovatel nemá formulovat nové myšlenky nebo experimentovat s novými estetickými formami podle svých vlastních úvah.

Takto hraje literatura ústřední roli nejen v umění Severní Koreje, ale rovněž v sociální struktuře země. Před rokem 1994, když ještě žil Nejvyšší vůdce Kim Ir-sen, bylo v módě především psaní románů. Téměř všechna nejvyšší státní vyznamenání, jako například medaile Kim Ir-sena, Řád hrdinství nebo titul Spolupracovník Kim Ir-sena obdrželi státní spisovatelé románů. Román poskytoval perfektní vypravěčskou formu, v níž mohli spisovatelé popsat velké činy Nejvyššího vůdce.

V posledních letech tomu napomáhalo i to, že Kim Ir-sen žil zcela ponořen do světa románů. Zvláště se zajímal o práce spisovatelů patřících do Tribuny 15. dubna, což byla literární instituce první třídy, v jejíž kompetenci byla revoluční historie Kim Ir-sena a Kim Čong-ila. Podobně jako u železničních stanic první třídy je obrat „první třída“ včleněn do pracovního názvu odborníků tohoto národa, kteří pracují na námětech majících přímý vztah ke Kimově rodině. Ve skutečnosti byly Kim Ir-senovy paměti s názvem „S tímto stoletím“ sestaveny týmem romanopisců první třídy Tribuny 15. dubna. V nejvyšších kruzích měli tuto knihu za jednu z Kim Ir-senových oblíbených. Na jednom shromáždění severokorejských funkcionářů, kteří měli rodinné příslušníky v Japonsku, popsal Kim Ir-sen k velkému pobavení svých hostů, jak se mu četba knihy „S tímto stoletím“ líbila. Po své smrti, když se ve státních institucích etabloval jeho syn Kim

Čong-il, se postavení spisovatelů změnilo. Do módy přišla poezie. Nebylo to jen kvůli Kim Čong-ilově oblíbě této formy. Tento jev byl podporován, nebyl-li přímo nastartován, nedostatkem papíru, když se hospodářství Severní Koreje zhroutilo a lidé bojovali o holé přežití. Když byl v zemi nedostatek papíru i pro tisk školních učebnic, nebylo příliš mnoho lidí, kteří by si mohli dovolit rozsáhlý revoluční román. Ale v básni bylo možné vyjádřit nezbytné zásady loajality vůči Kimově dynastii na jedinou novinovou stránku. To bylo důvodem, proč se poezie vynořila jako hlavní literární medium, s nímž Kim Čong-il svůj literární diktát realizoval.

Se snižujícím se počtem romanopisců a zvýšenou poptávkou po básních a básnicích bylo zapotřebí přísnější profesionální hierarchie. Epičtí básníci píšou dlouhé básně a lyričtí básníci píšou básně krátké. Tohle obecné rozlišení se začalo používat pro určení básníka postavení, ačkoliv rozhodnutí o tom, v jakém žánru bude ten či onen básník psát a kterým básníkům bude povoleno v jejich poezii velebit Kim Čong-ila, mohla přijmout samotná strana práce. Žánr epického básnictví Kim Čong-ila byl omezen na pouhých šest básníků, kteří byli zároveň oficiálními básníky Severní Koreje. V roce 1999 jsem se stal v osmadvaceti letech nejmladším příslušníkem této úzké elity dvorních básníků. Vzhledem k mému věku i k samotné zkušenosti jsem dokázal nemožné. Avšak na rozdíl od mých básnických kolegů jsem byl také zaměstnancem Oddělení jednotné fronty, což bylo zaměstnání, které mi umožnilo vstoupit do světa, který byl běžným Severokorejcem zcela neznámý a kde jsem měl přístup nejen ke státním tajemstvím, ale na který měla strana práce jen malý vliv.

Oddělení jednotné fronty je klíčová sekce Strany práce Severní Koreje, zodpovědná za mezikorejskou špionáž, tvorbu politiky a diplomacii. Korea je rozdělena od roku 1953 linií příměří, známou pod názvem demilitarizovaná zóna (Korean Demilitarised Zone – DMZ), kontrolovaná ozbrojenými silami po obou stranách. Důvody pro rozdělení Korejského poloostrova nespočívají v rozdílnosti jazyků, náboženství nebo v etnických problémech, ale v rozdílech v politické ideologii. Severokorejská verze socialismu založená na absolutní elementární jednotě pohlíží na individuální rozhodování jako na svého největšího nepřítel. Strana práce se

tudíž déle než padesát let aktivně angažovala v oblasti psychologické války namířené na Korejce jak na severu, tak na jihu.

S pověřením pro toto nejsvětější poslání jsem pracoval v sekci 5 (literatura), oddělení 19 (poezie) kanceláře 101. Ačkoliv to mohlo nechtěně připomínat tajuplnou Orwellovu místnost č. 101, bylo ironií osudu, že tato kancelář dostala své jméno právě proto, aby se zabránilo jakékoliv zmínce o podstatě naší práce. Tato instituce byla zřízena roku 1970 a Kim Ir-sen ji schválil dne 1. října. Proto kancelář „101“.

Po svém ustavení se toto oddělení specializovalo na vedení operací psychologické války proti jihu prostřednictvím kulturních médií, jako jsou tisk, literatura, hudba a film. Po roce 1970 byla jeho práce zaměřena především na posilování antiamerického smýšlení a vytváření sympatií pro Severní Koreu mezi jihokorejským obyvatelstvem prostřednictvím demokratických odbojových hnutí, která vznikala v rámci odporu proti tehdejšímu diktátorskému režimu.

Díla, která tam vznikala, kolovala pod jmény jihokorejských vydavatelů, a dokonce používala jejich specifický literární styl, oblíbené fonty a stejnou kvalitu i gramáž papíru. Rovněž v oblasti hudby byl napodobován hudební styl i hlasy jihokorejských nahrávek. Knihy a kazety vydávané touto cestou byly systematicky distribuovány našim oddělením pomocí organizací sympatizujících se Severní Koreou a sídlících v Japonsku nebo za přispění jiných národů jihovýchodní Asie. Poté se dostaly k hnutím demokratického odporu v Jižní Koreji. Moje oddělení takto zasévalo sémě toho, co by na první pohled mohlo vypadat jako politický paradox: I dnes naleznete mezi Jihokorejci sympatie ke KLDŘ, ale jsou téměř výlučně v politickém táboře demokratických, pokrokových a antiautoritářských sil.

Stejně jako jsou plavky vhodnější pro koupání než jako vycházkový oblek, základním heslem OJF, vyjadřujícím ducha prostředí Jižní Koreje, bylo slovo „lokalizace“. Znamenalo požadavek, abychom do sebe vstřebali charakter a identitu Jihokorejců. Mým prvním pracovním dnem v kanceláři 101, a tudíž mým vstupem do světa Jižní Koreje, byl 12. srpen 1998. Bylo mi dvacet sedm. Nikdy jsem nebyl na sebe pyšnější, než když jsem onoho dne vkročil do tajného světa OJF.

Moje kancelář byla v zastavěném sousedství čtvrti Rjonghwa v centrální části Pchjongjangu. Jakmile jsem překročil práh komplexu, udeřil mě do očí překvapivě odlišný svět kanceláře 101. Byla tam vysoká ocelová brána a kolem vysoké zdi, symbolizující exkluzivitu světa, do kterého obyčejní lidé nemohou ani nahlédnout. Zaměstnanci používali malý vchod, který byl součástí brány a přes který se mohl protáhnout jen jeden člověk. Hlídal tam jediný voják.

Přítomnost vojáka bylo dalším znakem, kterým se tato instituce lišila od zbytku severokorejské společnosti, kde zaměstnanci běžně sloužili ve směnách jako strážní a dohlíželi na své spoluzaměstnance. Abych dokázal, že strážní služba neměla nic společného s činností OJF, musel jeden funkcionář stranického výboru našeho oddělení přijít a strážnému vysvětlit, co tam dělám. Než mi dovolili poprvé vkročit do komplexu, dvakrát mé osobní doklady zkontrolovali.

Když už jsem jednou vstoupil dovnitř, stál jsem na velkém prostranství, které bylo v kontrastu s malým a skromným vchodem. Veškerý povrch byl vybetonován, bez jediného kousku holé půdy. Funkcionář, který si mne přišel vyzvednout, mi vysvětlil, že čtyřpatrová budova naproti nám bylo ústředí kanceláře 101. Vlevo od hlavní budovy byly knihovna s literaturou z Jižní Koreje a zasedací síň. Vpravo byla Komunikační kancelář 813, kde se tiskly padělané knihy s tiráží vydavatelství z Jižní Koreje. Funkcionář ukázal na knihovnu a řekl mi, že v dobách japonské okupace byla její budova jedinou školou pro kurtizány v Pchjongjangu. Dodal, že nedaleko odtud se ve čtvrti Moranbong nachází Worhjang-dong, kde bylo v minulosti možné se setkat s kurtizánami, a spiklenecky na mne zamrkal.

Moje kancelář v oddělení 19 (poezie) byla na druhém patře hlavní budovy a v té době tam byl tým osmi lidí: sedm mužů a jedna žena. Hned jak jsem otevřel dveře kanceláře, uviděl jsem po obou stranách místnosti dlouhé dřevěné psací stoly. Za každým stolem seděli čtyři lidé a během práce jsme se dívali do zdi. Když jsem vkročil na mramorovou podlahu kanceláře, málem jsem se otočil a šel pryč: Jako bych se zapletl do nejhoršího možného zločinu v Severní Koreji – do zrady –, jejíž rozsah by si v této zemi nikdo nedokázal představit. Zakázané materiály, rozházené po celé

místnosti, by mohly v Severní Koreji přivést kohokoliv před popravčí četu. Šokující heslo, zarámované na čestném místě na zdi, překračovalo všechny meze ve svém popírání padesátileté demonizace jihu. Nepřátelské noviny a knihy, nenuceně rozházené po místnosti, mě přiváděly k úžasu, ale ještě větším překvapením pro mne byl úkol, Kim Čong-ilem dán kanceláři 101 a s úctou zarámován a okázale vystaven na holé bílé zdi naproti: „Obydlete Soul, i když jste v Pchjongjangu.“ Co bylo činem odporné zrady vně těchto zdí, bylo uvnitř nejen povoleno, ale aktivně podporováno samotným Kim Čong-ilem! Vůdce požadoval, abychom přijali kolektivní jihokorejskou duši, abychom ji mohli podkopat a zvítězit nad ní. I když jsem v OJF pracoval dennodenně, nikdy jsem se ostrému a skrytému kontrastu s uzavřenou společností za hranicemi našeho komplexu nepřestal podívat.

S propustkami strany práce v kapsách jsme přicházeli do kanceláře 101 každý den v osm hodin ráno a náš pracovní den jsme začali čtením jihokorejských novin. Ačkoliv oficiální název pro Severní Koreu je Demokratická lidová republika Čoson, běžně se používá název Čoson, kdežto název pro Jižní Koreu je jižní Čoson. Hranice jsou definovány z hlediska KILDR. Avšak v průběhu našeho pracovního procesu jsme vidali ve všech dokumentech termín „Jižní Korea“, což se pro nás stalo druhou přirozeností. V Severní Koreji byla jižní vláda vykreslována jako zrádný režim vedený úlisným vůdcem, který neustále zrazoval korejský lid a jeho zemi a činil z něj loutku Spojených států. Jenže díky mediím, která se válela po celé místnosti, jsme se dozvěděli, že jejich vůdcem je jihokorejský prezident.

Protože v naší kanceláři nesměl nikdo mluvit o své práci nebo vědět cokoli o práci svých kolegů, na našich stolech nebylo nic, co by nebylo nezbytně nutné pro právě prováděný úkol – s výjimkou kalendáře. Jediný předmět, který stál v naší místnosti, bylo malé zrcadlo na stole naší kolegyně, nekompromisně ohraničující její ženské teritorium. Kdybychom neměli u našich šuplíků jiné zámky, mohli bychom klidně zapomenout, který psací stůl je ten náš.

Podobně jako naše šuplíky, které byly neustále zavřeny, uzavřeni byli i členové mého týmu, o svých osobních životech téměř nemluvili, i když nás bylo jen osm. Jednou jsem se cestou domů opatrně zeptal mého star-

šího kolegy z OJF na důvody takového jednání. Dostal jsem nečekanou odpověď. Řekl, že důvody, proč si to v kanceláři každý nechával pro sebe, nejsou v bezpečnostních omezeních, ale spočívají v podstatě naší práci. Venku jsme byli obyvatelé Pchjongjangu a Severokorejci. Avšak uvnitř byl každý z nás občanem Jižní Koreje. Protože v této „cizí kůži“ se nebylo moc o čem bavit, stalo se v této instituci nepsaným pravidlem, že o osobních tématech se nemluví. S tímto vysvětlením jsem lépe pochopil podstatu „lokalizace“, která se stala součástí naší chameleonské dvojakosti.

Nicméně tato privilegovaná „lokalizace“ byla pod striktním dohledem. Jihokorejské noviny jsme si mohli vypůjčit pouze na jediný den a museli jsme je před odchodem z práce vrátit do knihovny. V případě jihokorejských románů nebo básní jsme si je mohli vypůjčit na několik dnů, ale před opouštěním areálu OJF jsme je museli mít v uzamčených šuplících. Vynášení jihokorejských materiálů z těchto prostor bylo zakázáno a naši kancelář občas navštívil bez ohlášení nějaký zaměstnanec knihovny, aby zkontroloval, zda jsou naše písemné materiály bezpečně uloženy.

Od okamžiku příchodu do práce až do konce pracovní doby bylo naším hlavním úkolem vžít se do role jihokorejských básníků a psát jihokorejské básně. Přesněji řečeno jsme měli být jihokorejskými básníky podporujícími Kim Čong-ila. Můj jihokorejský pseudonym byl Kim Kjong-min. Naše jména a příjmení se musela od našich skutečných jmen lišit, a když jsem byl požádán, abych si zvolil nějaký pseudonym, vybral jsem si jméno prvního příbuzného, který mi přišel na mysl. Můj poradce Pak Čchol přemýšlel déle než tři hodiny, zda tohle jméno zní pro jihokorejského básníka přijatelně, než vydal povolení je přijmout.

Jako odměnu za naši odbornou práci jsme nad rámec našich standardních přiděľů dostávali každou sobotu další přiděľy jídla importovaného ze zahraničí. Protože jsme přijímali identitu cizinců, i naše prostředky a zdroje, které jsme dostávali – pokaždé jiné –, pocházely z ciziny. Byly součástí humanitární pomoci darované OSN a jiných mezinárodních organizací, z jihokorejských nevládních organizací nebo z církví. Pětikilové balíčky, které jsme dostávali, obsahovaly rýži ze Spojených států, sýr, máslo, olivový olej, majonézu, a dokonce i spodní prádlo a ponožky.

Někdy tam byly sušenky a sladkosti nebo sušené mléko pro děti. Protože jsme toho dostávali tolik, bylo pro nás nepříjemnou povinností vybírat si i naše regulérní příděly z veřejného distribučního systému, na kterých záviselo přežití ostatních obyvatel Severní Koreje.

Balíčky z ciziny k nám dorazily vždy s neporušenými etiketami. Existence takové mezinárodní pomoci byla tajemstvím, a to natolik ostudným, že si je režim nemohl dovolit před obyčejnými občany zveřejnit, jestliže by v době rozšířeného hladomoru nechtěl podkopávat státní ideologii o „soběstačnosti“. Ale protože úkolem našeho oddělení bylo žít a pracovat jako lidé z ciziny, zdálo se logické, že bychom měli dostávat z ciziny i zboží. Byli jsme pro tuto práci pečlivě vybráni a měli jsme důvěru, že se v souvislosti s názory okolního světa a jeho zbožím neušpiníme. Možnost žít v takovém privilegovaném světě jsem bral jako požehnání.

Bylo jednoduché konzumovat zahraniční zboží, ale myslet jako cizinec již nikoliv. Jednoho dne, když jsem měl pocit, že psát jako Jihokorejce je obtížné, zeptal jsem se na radu svého poradce Pak Čchola. Byl to člověk, který na mne zapůsobil jako impozantní člověk, i s jeho plešatící hlavou. Měl dvojité oční víčka a silné obočí, vyzářovalo z něho charisma.

„Moc toho o Jižní Koreji nevím,“ řekl jsem mu. „Nemám prostě dost znalostí ani zkušeností, abych psal literaturu o životě v Jižní Koreji. Takže o čem přesně bych tady měl psát?“

Poradce Pak Čchol se tak rozesmál, že mu přehazovačka spadla přes obočí. Připlácl si ji zpátky. „Ani vy, ani já jsme v Soulu nebyli!“ odpověděl. „Ačkoliv jsme všichni krajané, Severokorejci i Jihokorejci, naše kultury jsou nyní odlišné. Ale v tom není moc velký rozdíl, protože nyní vlastně pracujeme v duchu se severokorejským publikem, ne s lidmi z Jižní Koreje.“

Na chvíli se odmlčel, aby upustil trochu vaječného žloutku do nádrže se třemi zářivými červenými rybami. Když si zbytek žloutku vyklopil do úst, utřel si ruce a pokračoval: „Chcete-li tady uspět, musíte se vzdát čehokoliv, jako je vaše jméno nebo je sláva jako spisovatele. Víte, když jsem kdysi pracoval pro Svaz spisovatelů, byl jsem vycházející hvězdou. Pravděpodobně jste četl mé básně. Třeba ‚Touha po lidech z města‘.“

„Ano,“ odpověděl jsem, ačkoliv mi tento název nic neříkal.

Pokračoval však dále: „Kdybych se držel existence básníka, bylo by mé jméno doma všeobecně známé. Ale protože jsem svůj život strávil jako operativce v OJF, žádný Korejec ze severu nebo z jihu moji práci nikdy neocení. I tak, díky tomu, že zde pracujeme, máme alespoň snadný život.“

Když jsem slyšel jeho povzdech, začal jsem v něm vidět osamoceneného, stárnoucího muže, který si musel uchovat svůj tajný život jen pro sebe a pro své kolegy. Přesně jak řekl, pracovat v OJF znamenalo nejen tajit svou práci před krajany z jihu, ale také před krajany ze severu. S rostoucími ekonomickými rozdíly mezi severem a jihem začala být v devadesátých letech minulého století ideologická válka považována za marnou a propagandistické kampaně proti jihu ztratily na síle.

Když jsem pracoval v OJF, byly proti našim vlastním lidem používány ty stejné zkušenosti a postupy k vedení psychologických ofenzív, které byly dříve používány proti občanům Jižní Koreje. Stejně praktiky, které jsme si osvojili dříve, jsme zopakovali během psychologických operací namířených proti Severokorejčům, a tak jsme vlastně vedli kulturní válku na dvou frontách.

Práce v kanceláři 101 nebyla nikdy omezena na jediný žánr nebo médium. Používali jsme proslovy, videa, hudbu a jiné formy kulturního vyjádření – vše pod jmény jihokorejských nebo jiných zahraničních autorů –, které bylo možné využít k infiltraci a k ovlivňování hodnot Korejců.

Například v dubnu roku 1998, čtyři měsíce před tím, než jsem začal pracovat pro OJF, vznikl v sekci 1 (pro noviny) kanceláře 101 článek, který Kim Čong-il pochválil. Jak se dalo čekat, článek byl napsán pod cizím jménem a prohlašoval, že náš Velký vůdce Kim Ir-sen je Sluncem světa. Důkazem v této věci bylo potopení Titaniku. Datum potopení RMS Titaniku, 15. duben 1912, je rovněž dnem, kdy se narodil Kim Ir-sen. Lidé ze sekce 1 použili tuto shodu jako historický důkaz, že „když zapadá Slunce nad západem, vychází nad východem“. Takovéto výtvary OJF byly publikovány ve stranických novinách Rodong sinmun nebo se vysílaly v televizi – čili pouze na státních kanálech – jako práce zahraničních autorů, novinářů a intelektuálů. Severokorejci by si nikdy nedokázali před-

stavit, že tyto na první pohled zahraniční práce byly sepsány v kanceláři 101 v samotném srdci hlavního města Pchjongjangu. Není nic překvapujícího na tom, že lidé v takové izolaci od okolního světa uvěřili, že ostatní svět včetně Jižní Koreje obdivuje silné vedení naší země a jeho úspěchy.

Po Kim Ir-senově smrti roku 1994 se epické básnictví stalo hlavním nástrojem politické propagandy počínaje publikací básně od Kim Man-jonga z Ústředního výboru Svazu spisovatelů. Tato práce měla formu modlitby za věčný život Kim Ir-sena. Kim Čong-il nechal tuto dlouhou báseň zveřejnit ve stranických novinách Rodong sinmun a prohlásil Kim Man-jonga za nejloajálnějšího pracovníka v Severní Koreji. Brzy nato propagovalo vojenské Oddělení pro propagandu básnickou tvorbu Sin Pjong-ganga, aby prokázalo jejich loajalitu Dražému vůdci. Kim Čong-il prohlásil Sinovu tvorbu spolu s tvorbou Kim Man-jonga za „literaturu lidu“ a tito dva básníci dostávali dary, například dovážená auta, domácí spotřebiče, extravagantně vyzdobené luxusní byty s vybavením, jehož součástí byly i soupravy pozlacených příborů.

V řadách našeho oddělení nastala panika. Ačkoliv OJF také zaměstnávalo básníky, nebylo schopno uspokojit Kim Čong-ila jedinou epickou básní, což bylo závažné pochybení, které mohlo potenciálně vést k obvinění z nedostatečné loajality na straně OJF jako celku. V době, když jsem začal v našem oddělení pracovat, to byl pro mé kolegy stále palčivější problém.

Problém se zhoršoval i díky typu zaměstnanců, kteří v oddělení pracovali. Díky omezením v oblasti psychologické války, za kterých OJF fungovalo, operativci byli dobře vyškoleni v ideologickém přesvědčování, ale příliš se nezabývali literární kvalitou děl, která produkovali. To bylo možná tragickým a nevyhnutelným důsledkem umělecké tvorby, která byla anonymní, o čemž se zmiňoval již poradce Pak Čchol, když říkal, že své práce pod vlastním jménem publikovat nemůže. Kromě toho spisovatelé z OJF museli v rámci svého tvůrčího procesu také přizpůsobit dvě specifické lži: Museli předstírat, že jsou Jihokorejci, kteří zbožňují Kim Čong-ila, a museli to vyjadřovat prostřednictvím uměle vykonstruovaného jihokorejského literárního stylu.

Přestože jsem byl ve svých sedmadvaceti letech nejmladším spisovatelem našeho kolektivu, břemeno nápravy této situace padlo na mne. Když jsem byl předvolán před vedení OJF, abych obdržel příkazy od prvního náměstka ředitele Im Tong-oka, nemohl jsem uvěřit svým uším. Im Tong-ok byl nejvyšší autoritou v OJF, a dokonce ani vedoucí kanceláře 101 se s ním nemohl setkat, nebyl-li přímo vyzván. OJF mělo několik sekcí a v každé z nich bylo několik kancelářů. Kancelář 101, do které jsem patřil já, byla součástí sekce OJF pro tvorbu politiky. Mezi mnou a Im Tong-okem byl ještě vedoucí divize 19, po něm vedoucí sekce 5, stejně jako další vedoucí kanceláře 101. Být předvolán a obejít přítom tuto hierarchii řízení bylo do nebe volající anomálií.

Vedení OJF je v Čönsung-dongu ve čtvrti Moranbong v Pchjongjangu. Dlouhá třípodlažní budova, zasvěcená do tajů historie strany práce a historie špionáže tohoto státu, vypadala ještě impozantněji než kancelář 101. Jako by měla skrývat před světem svá tajemství, budova směřovala k severu, zády ke slunci, a byla zakrytá břechťanem.

Náměstek politického ředitele kanceláře 101 mě vedl ke dveřím kanceláře ředitele Im Tong-oka. Dřevěná podlaha nám při každém kroku vrzala pod nohama. Velkolepá stará budova byla postavena ve starém ruském stylu, s vysokými stropy a velkými okny, a impozantní dvojité dveře do kanceláře ředitele Ima jí dodávaly dojem velkoleposti.

Můj průvodce zaklepal a vstoupil. Před námi se objevily další otevřené dveře. Průvodce něco zamumlal směrem do místnosti, ze které se ozval silný hlas.

„Řekněte mu, ať vstoupí. Vstupte!“ zvolal první náměstek ředitele Im Tong-ok.

Jeho titul první náměstek ředitele ho opravňoval k tomu, že v jednom ze státních klíčových ministerstev mohl jednat jako svrchovaný představitel Kim Čöng-ila. Jen šest institucí bylo tak důležitých, že je vedl první náměstek ředitele: Oddělení pro organizaci a řízení (exekutivní hierarchie velení Kim Čöng-ila, která je nad ústavou a má neomezenou jurisdikci s právem zasahovat do jakékoliv oblasti), Oddělení pro propagandu a agitaci (funkce prvního náměstka ředitele nebyla obsazena až do roku 1998,

kdy Kim Čong-il dosadil do této funkce Čong Ha-čchola), Oddělení jednotné fronty, kancelář 38 (mající na starosti osobní majetek Kim Čong-ila), kancelář 35 (řídící výzvědnou činnost v zahraničí) a ministerstvo státní bezpečnosti (tajná policie).

Ředitel Im přišel ke dveřím a přivítal mě. Jeho vzhled a pronikavý pohled naznačovaly, že měl skutečnou pravomoc nad všemi záležitostmi spojenými s Jižní Koreou a s propagací Severní Koreje v zahraničí jako představitel Kim Čong-ila. Možná že byl celý nespokojen ze situace, ve které se právě nacházel, když svěřil takový úkol nezkušenému mladému muži, nebo prostě nemohl najít ta správná slova. Otřel si své široké čelo, soustředil veškeré starosti, které měl, do svých hlubokých vrásek a vysvětlil svým rozvláčným způsobem, že tento úkol nepatří mezi ty, které by někomu svěřoval s lehkým srdcem. Najednou se postavil do pozoru a řekl s nejvyšším možným uvědoměním: „Nyní sdělím Generálův rozkaz.“

Kdykoliv se předává nějaký Kimův rozkaz, dopis nebo diplom, musí stát řečník v pozoru a dbát na to, aby jeho vzhled byl náležitě uctivý, že je jeho uniforma bez vady a že jsou všechny knoflíky na košili náležitě zapnuty. Loajalitu ke Kim Čong-ilovi je nezbytné prokazovat jak celkovým přístupem, tak v nejbezávadnějších detailech. Jakmile se ředitel Im postavil do pozoru, udělal jsem instinktivně totéž a očekával jeho další slova.

„Generál vydal příkaz k napsání epické básně pro použití ve vedení psychologické války,“ pokračoval. „Tato práce musí propagovat názor, že naše politika songun neboli ‚armáda na prvním místě‘ byla formulována s cílem bránit Jižní Koreu. Oddělení jednotné fronty svěřuje tuto operaci soudruhu Kim Kjong-minovi,“ řekl a použil mé nové jihokorejské jméno.

Ředitel Im vypadal, jako by chtěl v řeči pokračovat, ale zarazil se, když si všiml, že se v ohromení kouše do rtu. Politika songun měla pod vedením Kim Čong-ila sjednotit celý Korejský poloostrov pomocí mimořádné síly naší armády a bránit náš socialismus. Nyní jsem měl napsat báseň založenou na předpokladu, že taková politika brání i jih. Takový úkol byl prostě nemožný a já jsem se přitom ušklíbl, aniž bych si to uvědomil. Ředitel Im

se zatvářil přísně, ale zdálo se, že ztratil řeč. „Máte dva měsíce,“ řekl a tím setkání ukončil.

Byla polovina prosince roku 1998. Od toho dne jsem dnem i nocí pracoval na přiděleném úkolu. Základní argument byl jasný: Moje práce spočívala ve velebení Kim Čong-ila jako mistra vojenského umění, nositele spravedlnosti a Pána národů, který znal pouze vítězství. Ale podstatou daného úkolu bylo nalézt pro tyto pravdy důkazy a převést je do literární formy. Abych se toho mohl zhostit, strávil jsem celý měsíc čtením jihokorejské literatury a hledal jsem témata, která by podporovala argumenty, které jsem měl obhajovat.

Na základě přirovnání jihokorejského Památníku padlých za demokracii v Mangwoldongu se severokorejským Památníkem padlých revolucionářů jsem se rozhodl pro slovní hříčku propojující Kuggun (název Národní armády Jižní Koreje) a songun (severokorejská politika „armády na prvním místě“). To mi umožňovalo srovnávat Jižní a Severní Koreu jako dvě strany stejné mince: Zatímco oběti za demokracii z Jižní Koreje byly zabity kulkami vlastní armády Kuggun, naše politika songun se postará o revoluční oběti Severní Koreje dokonce i v jejich posmrtném životě. Moje báseň vyobrazovala armádu Jižní Koreje jako agresivní a armádu Severní Koreje jako tu, která se stará výhradně o obranu korejského lidu. Když jsem předložil svůj návrh, ředitel Im a ostatní funkcionáři OJF nešetřili chválou přístup, který jsem zvolil.

Šestnáctého května roku 1961 došlo v Jižní Koreji k vojenskému převratu, který ukončil civilní vládu a nastolil vojenskou diktaturu Pak Čong-huia. Jeho dlouhou osmnáctiletou vládu ukončil atentát, který provedl jeho blízký spolupracovník, ale v následné nestabilní situaci se do funkce nového vojenského diktátora dostal Čon Tu-hwan. Takto byl rozdělený poloostrov ovládan vojenskými diktátory nejen na severu, ale i na jihu.

Avšak osmnáctého května roku 1980 povstali jihokorejští aktivisté a zahájili protestní akce v provinčním městě Kwangdžu v Jižní Koreji. Protesty v ulicích násilně potlačili jihokorejští vojáci, jejichž autoritářský velitel prohlašoval, že protestující, kteří byli ozbrojeni a kteří ničili vládní majetek a policejní stanice, byli severokorejští agenti, kteří infiltro-

vali zemi. Vyšel jsem z faktu, že armáda Jižní Koreje kdysi zmasakrovala své vlastní občany a psal jsem zaníceným hlasem jihokorejského básníka, který v květnu navštívil Pchjongjang.

Podle básníka není možné, aby Korejské jaro přišlo na základě samotné vůle přírody. Může ho být dosaženo jen na základě přesvědčeného protestu lidu, který povstane na obranu svých práv. Jihokorejský básník, při vědomí jara zmáčeného v krvi, rozpoznává v Pchjongjangu opravdové Korejské jaro: obě Koreje jsou chráněny Kim Čong-ilovou politikou songun, když třímá skutečnou pušku, kterou mu předal jeho otec, Kim Ir-sen, který kdysi tuto zbraň použil, aby osvobodil korejský lid z japonské nadvlády. Básník uzavírá chvalořeč na pušku takto:

Hleď, jak puška, jež
v rukou muže nehodného
jen vraždit dokáže.
Však velký muž když třímá ji,
překoná vše a po boji
dech minulosti svěží,
že krev a válka
jen slabému náleží.
Generál Kim,
sám Kim Čong-il
je Vládce pušky,
Vládce dobra všeho,
Vládce míru,
sjednocení.
Ach, pravý Vůdce lidu korejského!

Báseň byla Kim Čong-ilovi předána v době výročí povstání v Kwangdžu 18. května roku 1999.

Po jejím zveřejnění jsem obdržel dojemné zprávy, že Kim Čong-il si moji báseň mnohokrát přečetl a přitom si podtrhoval klíčové slovní obraty. Dokonce si vedle jejího nadpisu vlastnoručně poznamenal: „Tohle je umě-

lecký standard epochy songun.“ Byl to historický okamžik triumfu OJF, kdy v oblasti literárního umění předčila jeho pozice Oddělení vojenské a stranické propagandy.

Pro mě bylo nejdůležitější, že jsem získal osobní souhlas samotného nejmocnějšího muže naší země. Po osobním souhlasu od Kim Čong-ila následoval příkaz k celonárodnímu zveřejnění. Dne 22. května roku 1999, čtyři dny po odevzdání mé básně „Jaro spočívá na hlavni našeho Vládcě“, byla distribuována po celé zemi v novinách Rodong sinmun. To vedlo k tomu, že jsem byl zařazen mezi „Blízké“ Kim Čong-ila.

Vstup do tohoto okruhu lidí změnil běh mého života, podobně jako může výhra v loterii změnit život občana v kapitalistickém státě. Měl jsem před sebou kariéru plnou možností, mezi kterými jsem si mohl vybírat podle libosti. Nejdůležitější však bylo, že mi moje postavení zajišťovalo privilegium imunity, které přesahovalo všechny meze mé představitosti: Ani nejvyšší představitelé KLDK nesměli nikoho z Blízkých vyšetřovat, obžalovat nebo komukoliv z nich činit nějakou újmu. Obvinění by bylo možné vznést jedině za zločin zrady nebo na základě přímého svolení samotného Kim Čong-ila, svolení předaného Oddělení pro organizaci a řízení. Nikomu se nechtělo hnát věci tak daleko a riskovat nepřátelství samotného Generála, takže k podobným procesům docházelo málokdy.

Oddělení pro organizaci a řízení, zodpovědné za ochranu Kim Čong-ila, mělo zvláštní sekci zasvěcenou službám pro Blízké. Kritéria byla přísná a okruh lidí malý. V mém případě musel o mé členství požádat osobně Kim Čong-il a strávil se mnou více než dvacet minut za zavřenými dveřmi. Díky mému přijetí do tak malé a exkluzivní elity jsem se dmul pýchou a každý den jsem si připadal jako znovuzrozený. První rok práce v OJF uplynul velmi rychle.

Osmý červenec, den výročí úmrtí Kim Ir-sena – známý jako Oslava věčného života soudruha Kim Ir-sena –, je v Severní Koreji příležitostí pro klání mezi funkcionáři, kteří zoufale touží prokázat svou loajalitu kultu Kima. Ředitel Im Tong-ok ohlásil během schůze, kde se probírala činnost na rok 2000, že to opět budeme my, kdo nabídne Kim Čong-ilovi

nejlepší epickou báseň a opět zastíníme Oddělení vojenské a stranické propagandy. Když jsem byl nyní jedním z Blízkých, nebylo pochyb o tom, že tento velkolepý úkol nemůže připadnout nikomu jinému než mně. Mým primárním cílem pro tento rok bylo daný úkol splnit.

Ředitel Im přešel s chutí k jádru věci hned od začátku první programové tematické schůze.

„Ticho, prosím. Nyní zahájíme naši schůzi, abychom prodiskutovali literární činnost OJF, která se bude publikovat na počest věčného života Nejvyššího vůdce osmého července. Již jsem požádal soudruha Kjong-mina, aby svoji báseň nazval ‚Óda na Usmívající se Slunce‘. V každém případě se musíme držet motivu ‚Usmívající se Slunce‘.“

Jak již ředitel Im řekl, jediným způsobem, jak chválit věčný život Nejvyššího Vůdce, bylo použít motiv „Usmívající se Slunce“. Strana práce prováděla propagandistickou činnost zaměřenou na Kim Ir-sena a jeho následovníka Kim Čong-ila již déle než padesát let. V souvislosti s touto tradicí bylo „Usmívající se Slunce“ relativně novým motivem. Poprvé se objevilo během pohřbu Kim Ir-sena v roce 1994.

Na pohřbu se obvykle zobrazoval portrét zesnulého s ponurým výrazem v tváři. Avšak s prohlášením, že „Nejvyšší vůdce je naživu a je tu s námi navždy“ nařídil Kim Čong-il, že standardní pohřební podobizna jeho otce bude zaměněna jinou, kde se usmívá. Od té doby se o Nejvyšším vůdci mluvilo jako o „Slunci“, jehož věčný život byl „Úsměvem“.

Osmého července roku 1997, přesně tři roky po Kim Ir-senově smrti, vydaly Ústřední výbor strany, Ústřední vojenský výbor, Výbor pro národní obranu, Ústřední lidový výbor a Parlamentní výbor společně prohlášení, že Kim Ir-senovy narozeniny budou prohlášeny za „Svátek Slunce“. Ve stejnou dobu vyšlo prohlášení, že se bude měnit náš kalendář. Den narození Kim Ir-sena, 15. duben 1912, byl zaveden jako první rok nového kalendáře čučche, což byla státem schválená filosofie, založená na principu soběstačnosti. Z roku 2000 n. l. se stal 89. rok čučche.

„Nyní nám soudruh Kjong-min tohle téma vyloží.“

Teprve až mi někdo poklepal na rameno, mi došlo, že všichni čekají na mě, až vstanu a začnu mluvit. Vyskočil jsem na nohy. „Přestože nad-

pis této práce hovoří o „Usmívajícím se Slunci“, rád bych, aby tato báseň obsahovala literární narážky na slzy.“

Kolem jsem uslyšel mručení.

„Podíváte-li se na práce zaměřené na téma ‚Usmívající se Slunce‘, které až dosud vytvořila strana nebo armáda, zjistíte, že pojednávají o Nejvyšším vůdci, jak se v souvislosti s našimi úspěchy neustále usmívá,“ začal jsem vysvětlovat. „Například se Nejvyšší vůdce usmívá z výšek své nesmrtelnosti, protože je spokojen s velkou odvahou a politickým odkazem vlády našeho Generála, nebo jak se dívá radostně dolů na naši jedinečnou a neotřesitelnou formu socialismu, navzdory hrozbám a tlaku imperialistických sil. Podle mého názoru nastal čas, aby se OJF orientovalo na uspokojování literární vnímavosti našeho publika a překročilo hranici podněcování jejich politického zápalu.“

„To je velmi pěkné, ale jak chcete uspokojovat jejich literární vnímavost?“ Zeptal se stroze ředitel Im.

„To se právě chystám říci. Když jsem sledoval historii ‚Usmívajícího se Slunce‘, zjistil jsem, že náš Nejvyšší vůdce byl obklopen slzami již od útlého dětství. Když se tímto způsobem pustíme do jeho života, Nejvyšší vůdce triumfoval nad individuálním utrpením a mukami a celý svůj život zasvětil svému lidu a své vlasti s úsměvem. Jinými slovy náš Nejvyšší vůdce žil pro svůj lid, nikoli pro sebe. Tento vývoj povede k následujícímu závěru: ‚Všechny slzy prolévané jeho lidem vzal Nejvyšší vůdce na sebe, aby je prožil sám. Když se usmíval, rozdával všechny své úsměvy, aby se i jeho lid mohl usmívat.‘ Proložením jeho slz a úsměvů bude ‚Usmívající se Slunce‘ zářit ještě jasněji. To rovněž umožňuje, abychom přisoudili Usmívajícímu se Slunci následující poetické vlastnosti: ‚Když věnoval Nejvyšší vůdce svému lidu svůj dar úsměvu, projevil tím svoji Lásku; když zasel svůj dar do naší země, jako by to byly paprsky Slunce; a když věnoval svůj dar minulosti, znamenalo to jeho Věčný život.‘“

Když jsem dokončil svůj proslov, ředitel Im vyskočil ze židle. Nedomáhal se ovládnout své vzrušení a několikrát bouchl do stolu. Zvolal: „To je ono! Jestli tohle půjde podle plánu, Generál bude určitě dojat k slzám, stejně jako zbytek národa. Oddělení pro propagandu a agitaci a Generální

politická kancelář pro nás nebudou žádní soupeři. Dovolte mi, abych vás ujistil, že OJF bude opět jako první, jestliže tohle zvládneme. Tohle je opravdová poezie! Soudruzi, jaké jsou vaše názory?“

Když mocná hlava Oddělení jednotné fronty dala mému návrhu najevo takový entusiasmus, nebylo divu, že ostatní v místnosti také nešetřili chválou a obdivem. Jeden z přítomných se přiznal, jak pro něho bylo těžké zadržovat slzy, když se zaposlouchal do mého projevu, a začal tleskat.

Najednou se zvedl poradce Pak Čchol a na rozdíl od jiných měl v obličeji přísný výraz. Byl to můj nejbližší nadřízený jako vedoucí kanceláře 101, sekce 5. „Soudruhu řediteli Ime,“ řekl, „i když je tento návrh ve smyslu jeho literárních možností chvályhodný, obávám se, že hovořit o našem Nejvyšším vůdci, že prolévá slzy, je velmi problematické.“

Všichni v místnosti ztichli.

Poradce Pak Čchol pokračoval: „Kim Chul, jeden z našich tří národních kanonických básníků, použil slovo ‚rosa‘, aby pojednal eufemisticky o Vůdcových slzách. Za tuto chybu byl vyhoštěn na venkov na deset let.“

„Co tím míníte? Samozřejmě že můžeme hovořit o slzách. Nevzpomínáte si, jak náš Generál ronil slzy během obřadu při pohřbu Nejvyššího vůdce? Ten se dokonce vysílal do celého světa! A především jsem si jist, že jsem viděl zmínky o slzách Nejvyššího vůdce, když byl dojat romány, které četl.“ Ředitel rozmrzele oponoval, ostatní funkcionáři nadšeně přikyvovali.

Pak opět promluvil Pak Chul. „Román je popisný žánr, ale poezie je žánr lyrický. Poezie má co dělat s lidskými emocemi, ne s lidskou psychologií. Mluvit v básni tak otevřeně o slzách by podporovalo ‚pesimismus na straně jednotlivce‘. Kromě toho můžete mít ve verších pouze slzy loajality. Ale soudruh Kjong-min navrhuje hovořit nejen o slzách jednotlivce, ale samotného našeho Nejvyššího vůdce. Nedej bože! Kdybychom byli obviněni z propagace ‚pesimismu na straně Nejvyššího vůdce‘, každý z nás by musel čelit důsledkům.“

Nikdo neřekl ani slovo, snad pro hrůznou zmínku „důsledky“. Jeden z mužů zavřel svůj poznámkový blok, jako by vzal na vědomí, že porada skončila.

Opět jsem vstal a promluvil. „Samozřejmě že máte pravdu, když říkáte, že slzy loajality, které musí jednotlivec prolévat, jsou jedinými slzami, které jsou v poezii povoleny. Ale psaní básní, o kterém se právě bavíme, by mělo probíhat v epickém žánru. Epická poezie je žánr narativní, stejně jako je román. A k tomu hlavní pozornost naší práce není soustředěna na našeho Nejvyššího vůdce, jak prolévá slzy, ale na tom, jak se neustále ovládá a zadržuje je. Je dáno jeho trpělivostí, že se jeho slzy staly projevem Lásky, Slunečního svitu a Věčného života. Takže v tom žádný problém nevidím.“

Poradce Pak, viditelně zneklidněný tím, že jeden z jeho podřízených si dovolil nesouhlasit, odmítl změnit své stanovisko. „Pojednat o slzách Nejvyššího vůdce jednou nebo dvakrát? Na tom není nic špatného. Ale vy mluvíte o epické básni, jejíž délka bude vyžadovat opakované zmínky o slzách našeho Nejvyššího vůdce. Viděl jste někdy něco podobného v našich národních básních? Právě teď, když se náš národ dostává z období hladu a špatné úrody, zní stranické heslo ‚Cesta je těžká, ale pojďme vpřed se smíchem‘. A vy navrhuje napsat báseň o našem Nejvyšším vůdci, jak roní slzy?“

Při těchto slovech souhlasně pokyvoval i funkcionář, který málem předtím propukl v pláč, když mému návrhu naslouchal. Nyní se všichni dívali na ředitele Ima. Oběma rukama se opíral o stůl, vstal a promluvil vážným hlasem. „Plán je následující. Počínaje dneškem, soudruh Kjong-min odloží všechny ostatní povinnosti a složí epickou báseň na základě svého návrhu. Ale zajistí, aby se vyhnul příliš častým zmínkám o slzách našeho Nejvyššího vůdce. V Oddělení jednotné fronty jste přijali jihokorejskou identitu a to vám dává určitou volnost. Nejsme omezeni pravidly Svazu spisovatelů a nemusíme se podrobovat jejich cenzuře nebo schvalovacímu procesu. Musíme to posoudit mezi sebou na OJF, jak nejlépe umíme. Současný návrh je s ohledem na svůj literární význam vynikající. Dejme se do toho.“

Ředitel Im všechny propustil z porady, ale požádal mne, abych zůstal. V místnosti jsme zůstali sami dva.

„Nevšímejte si, co říká poradce Pak,“ řekl mi. „Jsem si jist, že závidí. Jakým úspěchem se může pochlubit on? Máte před sebou šest měsíců tvrdé práce. Měl byste si vzít týden volna. Běžte a odpočňte si. Kam byste chtěl jet?“

Odpověděl jsem, že bych chtěl navštívit své rodné město. Po setkání s Generálem jsem hodně myslel na své přátele doma. Bylo úžasné být přijat do OJF, ale já jsem se stal i jedním z Blízkých. Jak mě budou všichni obdivovat! Odpověděl jsem, že když navštívím místo mého narození, pomohlo by mi to načerpat emocionální sílu pro úkol, který mám před sebou. Im Tong-ok moji žádost bez váhání schválil.

KAPITOLA 2

NÁVRAT DOMŮ

ZATELEFONOVAL JSEM SVĚMU PŘÍTELI Z DĚTSTVÍ Jong-namovi z pchjongjangského nádraží. Ve školce jsme chodili do stejné třídy, byli jsme nejlepšími kamarády a po celou dobu, až do konce základní školy, jsme zůstali nerozluční přátelé.

„Budeš mě čekat na stanici, dobrá?“

„Jako v nejdivočejším snu!“ Jako vždy bylo možné jeho odpověď předvídat. Pak propukl ve smích.

Jong-nam měl přezdívku „Japončík“, což byla zkratka pro přistěhovalce z Japonska. Narodil se jako já v Sariwonu v Severní Koreji, ale všechny děti mu říkali Japončík, protože se jeho rodiče přistěhovali z japonské Ósaky. Do Sariwonu přijeli v šedesátých letech minulého století jako korejští repatrianti z Japonska v rámci akce, které se říkalo „velký přesun korejského lidu“. Ve snaze prosadit sever před jihem jako mateřskou zemi sjednocené Koreje přijal tehdy Kim Ir-sen do Severní Koreje kolem stovky tisíc etnických Korejců, kteří žili v Japonsku.

Po ukončení korejské války byla Severní Korea vzhledem k okolnostem studené války atraktivnějším cílem díky lepším ekonomickým podmínkám, což Kim Ir-senovi umožnilo provádět politiku repatriace emigrantů. Severní Korea používala tyto imigranty jako důkaz, že lidé dávají přednost socialismu před kapitalismem, a ve svých propagandistických kampaních o nich přinášela emocionálně vzrušené reportáže. Na první pohled to vypadalo, že zásadní výhoda Kim Ir-sena spočívá v politické propagandě založené na vstřícném oslavování korejské etnicity. Ve skutečnosti

však příjezd imigrantů způsoboval v Severní Koreji neočekávanou reakci. Největší účinek mělo to, co si s sebou přiváželi. Japonské zboží, které si tito imigranti přivezli, bylo považováno za skvělé zboží z ciziny, které obyčejní Severokorejci předtím nikdy neviděli. Do té doby věřili, že jakýkoliv výrobek Kim Ir-senova socialismu musí být ten nejlepší na světě, ale nyní mohli vidět, v jakém stavu se nacházelo Japonsko. Imigranti se usazovali v celé Severní Koreji na základě svých přání nebo na základě svých příbuzenských vztahů. Po celé zemi se začalo neoficiálně používat nové heslo: „Kapitalismus může být shnilý až ke kořenům, ale vyrábí dobré zboží!“ Téměř okamžitě zavládla v Severní Koreji horečka ze všeho, co mělo visačku „Vyrobeno v Japonsku“.

Pro Severokorejce začalo být módou sbírat štítky nebo obaly, které „Japončiči“ vyhodili, a vystavovat je doma jako cennosti. Díky japonským výrobkům byli imigranti přirozeně bráni jako privilegovaná třída a brzy se v řadách pohodlné střední třídy severokorejské společnosti pevně zakořenili.

Byli předmětem obdivu nejen kvůli zboží, které vlastnili, ale také díky japonským kulturním rysům. Ať už to bylo pro jejich charakteristickou formu pozdravu, jazyka, výchovy, nebo jejich návyků při stolování, jejich způsob života byl považován za kultivovaný a úspěšný. Naproti tomu odměna za loajální službu nevypadala nijak lákavě. Ti, kteří neměli rodinné příslušníky v zahraničí, odkud by jim posílali japonské zboží, se stále více a více snažili napodobovat „Japončičky“ alespoň po kulturní stránce.

Tento trend také silně pociťovaly jejich děti, které si stěžovaly svým rodičům, že žádný z jejich starších příbuzných neměl takovou prozíravost, aby utekl a usadil se v Japonsku. Severní Korea vybuodovala legitimitu Kim Ir-sena na základě zásluh, které získal během bojů v hnutí odporu proti Japoncům, takže bylo velkou ironií, když příjezd imigrantů způsobil, že obyčejní Severokorejci začali Japonsko obdivovat. Korea byla zbavena hanby koloniálního otroctví vůči Japonsku, ale najednou byla Japonskem opět „kolonizována“. Přesněji to bylo dílo Čočchongrjonu, což byla organizace, kterou řídilo OJF a která v Japonsku zastupovala lidi korejského

původu. Výsledkem bylo, že japonské tabu, posilované prostřednictvím institucionálního komunalismu, se začalo z veřejného povědomí vytrácet.

Pro Severokorejce, pro které bylo i obyčejné oblečení uniformou nařízenou státem, byl pojem soukromého automobilu pro osobní použití něčím nepředstavitelným. Přesto směli „Japončící“ toto privilegium volně využívat a jejich auta, prohánějící se po prázdných silnicích Pchjongjangu, byla v očích Severokorejců něčím více než jen dopravním prostředkem. Přivedli na svět nebezpečnou myšlenku, že si lidé mohou řídit rychlost své jízdy sami namísto husího pochodu podle píšťalky státních institucí. Takto představovali tito imigranti troufalou výzvu, aby lidé přestali respektovat tradiční systém loajality.

Závist státních činitelů v Severní Koreji nakonec vedl k útlaku. Ti z nich, kteří měli zkušenost a nosili v sobě vzpomínky na život v kapitalismu, byli označeni za „kolísající“ třídu. Takto se označovali lidé, o jejichž myšlení se soudilo, že ohrožuje stát. Jejich kariérní postup byl značně omezen. Kim Čong-il dokonce zakázal zákonem, aby „Japončící“ směli řídit bílá auta. Důvod se zdál být nepodstatný: Bylo tomu tak proto, že bílá auta měla stejnou barvu jako pozadí japonské státní vlajky. Během stranických školení funkcionáři prohlašovali, že Japonci exportovali pouze bílá auta, zatímco jejich vlastní lidé dávali přednost červeným. Důvodem mělo být, že chtěli namalovat státní vlajku na světovou mapu jako symbol jejich ústřední pozice ve světě. Bylo to jasné varování shora, že imigranti z Japonska jsou méně důvěryhodní než Korejci.

Bez ohledu na podobné Kim Ir-senovy snahy a protijaponské kroky se vysoké mínění mnoha Severokorejců o „lidu hory Fudži“ ve srovnání s „lidem hory Pektu“ nezměnilo. Můj přítel Jong-nam byl tudíž členem skupiny lidí, kteří byli obecně obdivováni, přestože to bylo s oficiálním postojem v rozporu. Kromě toho byla jeho rodina jednou z nejbohatších v Sariwonu.

Avšak život se pro jeho rodinu velmi zkomplikoval, když jeho prarodiče v Japonsku zemřeli a když přísun japonských peněz a zboží vyschl. Protože to byli imigranti z Japonska, Jong-nam a jeho rodiče neměli žádné vyhlídky na slušné zaměstnání, protože přidělování míst bylo řízeno lidmi

ze strany práce. Museli začít postupně rozprodávat svůj majetek a nakonec skončili v chudobě a žili v mnohem horších podmínkách než místní Severokorejci.

Z dob svého dětství si jasně pamatuji jedinou věc, že jsme měli doma klavír značky Yamaha, který nám věnoval Jong-namův otec, dokud byl ještě bohatý. Vzpomínám si, jak mi moje matka řekla, že když se Jong-namova rodina poprvé stěhovala do Sariwonu, pomáhal jim můj otec obstarat nový byt na základě rozdělovníku, který měla pod správou strana práce. Protože se piano objevilo doma ještě před mým narozením, vyrůstal jsem v domnění, že japonská piana má každý, stejně jako že každý má doma na zdi portrét Kim Ir-sena.

Avšak jednoho dne jsem si přišel hrát k mému příteli na návštěvu a zjistil jsem, že již piano nemají. Byl jsem překvapen. Když jsem přišel domů, utíkal jsem za mámou a křičel jsem, jako bych právě viděl něco neuvěřitelného: „Mámo, věděla jsi to? Oni už doma piano nemají!“

A ona mi chladně odpověděla, „Pravděpodobně nechtěli mít v domě piano. Raději čtou knížky.“

Teprve když jsem chodil první rok na základní lidovou školu v Tongri, pochopil jsem, že vlastnictví japonského piana Yamaha znamenalo něco mimořádného. Děti – a dospělí také – o mně mluvili jako o „chlapci s japonským pianem“ nebo o „doktorově chlapci“. Většina spolužáků bydlela v „harmonikových bytech“, postavených v padesátých letech minulého století. Říkalo se jim tak proto, že byty byly na každém patře postaveny tak natěsno, že se podobaly čtverhranným dírkám v harmonice. My jsme bydleli ve velkém bytě ve třetím patře v bloku, který stál bokem a byl pro funkcionáře. Matka, vedoucí lékařka v léčebném centru pouze pro funkcionáře strany, doufala, že se z mých dvou starších sester stanou učitelky a že mě se jednoho dne stane slavný klavírista. Nakonec přemluvila mého otce, aby mi našel dobrého soukromého učitele na piano.

Jednoho dne přivedl otec tohoto učitele domů. Měl dlouhý obličej a mluvil se silným přízvukem, charakteristickým pro severní provincii Hamgjong. Více než jeho přízvuk mě překvapilo, že to byl čínský Korejec. A byl cítit cigaretovým kouřem, který jsem neměl rád. Co bylo horší, zapa-

loval si jednu od druhé, a mé sestry ho zpočátku také neměly rády. Ale to mu zřejmě vůbec nevadilo. Předklonil se, přitáhl si mé ucho k ústům a důrazně řekl svým flegmatickým hlasem, „Jmenuji se Čche Rjang. Slyšel jsi? Dvě slabiky. Čche Rjang!“

Jeho silný hlas mě polekal stejně jako jeho kouřový zápach. Když nám otec oznámil, že tento muž se k nám nastěhuje i s rodinou, byl jsem zdrcen. Předstíral jsem, že musím na záchod, vyběhl jsem ven a plakal.

Čche Rjang byl mým prvním skutečným učitelem. Byl houslistou v čínském Šanghajském symfonickém orchestru. Během kulturní revoluce unikl útokům Rudých gard na vzdělané lidi a s mnoha dalšími etnickými Korejci odešel do Severní Koreje. Jeho prvním zaměstnáním v Severní Koreji bylo místo učitele hry na housle v Pchjongjanské umělecké škole. V těch dobách byli on a Pek Ko-san považováni za jedny z čelních severokorejských houslistů. Pek Ko-san obdržel nejvyšší cenu své kategorie i čestnou cenu v Čajkovského mezinárodní hudební soutěži v roce 1982. V roce 1978 byl rovněž prvním člověkem z Asie, kterému bylo uděleno doživotní členství v rozhodčí komisi v sekci pro housle.

Pek Ko-san měl mladšího bratra jménem Pek To-san, který urazil Čche Rjanga, když o něm prohlásil, že je to „špinavý bastard“, což byl běžný hanlivý termín, jakým Korejci nazývali Číňany. Čche Rjang, neblaze proslulý pro svoji vznětlivost, ho udeřil do tváře. Z tohoto důvodu byl Čche Rjang vykázán na venkov, dokud ho můj otec odtamtud nevysvobodil tím, že ho najal, aby mne vyučoval hudbě. Spolu s ním se do našeho domu přestěhovala i jeho manželka, syn i dcera, a protože v našem tichém domě bydlely znenadání dvě rodiny, začalo to v něm kypět životem, na který jsme zvyklí nebyli.

Během několika prvních let se mi zdálo, že učitel Čche Rjang byl jedním z nejnemilosrdnějších lidí. Začínal se cvičením hudebního sluchu a neměl u toho žádné slitování. Několiksetkrát denně jsem musel určit tón nebo interval, který zahrál na piano. Postupně jsem se naučil rozpoznávat tóny a intervaly bez váhání. Pak přešel na akordy a nakonec mě učil aranžmá hudby pro smyčcové kvarteto.

Otec se velmi snažil, aby dostal Čche Rjanga jako profesora na sariwonskou uměleckou školu. Avšak místo, kde se narodil, bylo pro tento post příliš velkou překážkou, a byl tedy přijat pouze jako lektor. Přesto se k němu hrnuli studenti z celé země, protože se chtěli učit u jednoho z předních korejských houslistů. Čche Rjang je často zval k nám domů, a dokonce jim ukazoval moje aranžmá pro smyčcové kvarteto.

Stále mám jasně v paměti, co Čche Rjang říkával o aranžmá pro smyčcový kvartet, protože tento názor opakoval velmi často: „Především je třeba, aby notový zápis obsahoval všude černé noty. Půltónové intervaly by se měly používat s rozvahou, ale tak často, jak je tomu zapotřebí. Rozuměl jsi?“

Kromě samotného hudebního vzdělání mi Čche Rjang vštípil také velké umělecké ambice. Každý den jsem poslouchal anekdoty o Beethovenovi, Mozartovi a o věhlasu, který je i po jejich smrti obklopoval. Zatímco cílem pro ostatní děti bylo stát se funkcionáři strany nebo jim dělat alespoň řidiče, já jsem snil o tom, jak se stát Dvořákem nebo jak dosáhnout světového věhlasu s mou vlastní Novosvětskou symfonií. Jednou jsem se matce se svým snem svěřil a ta mi za to bez pardonu vynadala, že kdybych se s těmito myšlenkami svěřil komukoliv jinému, mohla by celá naše rodina být obviněna z revizionismu nebo z morální korupce. Dala si záležet, aby ve mně vzbudila děsnou hrůzu, když mi řekla, že když si tyto nápady nenechám pro sebe, mohl bych být zatčen.

Když moje matka zjistila, že její třináctiletý syn byl okouzlen Dvořákovou hudbou, zalekla se. Zamiloval jsem se do jeho děl díky magnetofonové nahrávce, kterou Čche Rjang propašoval z Číny, a protože jsem neměl přístup k žádné jiné hudbě než té, kterou jsem mohl slyšet ve škole. Nebylo to jen proto, že se tato hudba omezovala jen na revoluční písně. Spíše jsem zjistil, že když jsem měl tu možnost zaposlouchat se do vzrušujícího světa harmonických variací, bylo frustrující se vracet k severokorejským písním o dokonalých vítězstvích, kde nesměl být v hudební disonanci nebo napětí sebemenší stín nedokonalosti.

Jednou jsem se v hodině zpěvu nemohl déle udržet. Dobrovolně jsem se přihlásil jako doprovod na hudební nástroj, a místo abych se držel pře-

depsaného vzoru, hrál jsem podle sebe. Nedokázal jsem použít pedály varhan (ve škole jsme neměli piano) zcela naprosto přesně, ale věděl jsem, že jsem hrál dobře a bez chyb. Přesto mě náš učitel hudby potrestal a před třídou mě ponížil za to, že jsem hrál jinak, a udělal ze mě příklad někoho, kdo o hudbě nic neví. V hloubi srdce jsem však věřil, že to byla škola, nikoli já, komu chybělo porozumění pro hudbu. Výsledkem bylo, že jsem začal pochybovat o všem ostatním, zda to, co jsme se ve škole učili, bylo opravdu tím nejsprávnějším a nejobjektivnějším, ať už revoluční historie Kim Ir-sena, jazykověda, nebo jakýkoliv jiný předmět.

Po nějaké době jsem si upevnil své přesvědčení v tom, že západní hudba byla z uměleckého hlediska kvalitnější než hudba severokorejská, kterou jsme se učili. Nebylo to proto, že bych upřednostňoval jednu skupinu stylistických pravidel před druhou. Západní hudba měla také svá pravidla, ale na rozdíl od severokorejské hudby u ní existovalo nekonečně mnoho možností tato pravidla porušit a zavést svá vlastní. Když jsem měl po svém boku Čche Rjanga, který mi uměl vysvětlit složitosti porušování pravidel v hudbě, začal jsem si více důvěřovat v tom, že překračování pravidel a očekávání nebyla proti hudbě, ale spíše naopak, byla součástí podstaty muzikálnosti.

Poslouchal jsem Dvořáka od svítání do soumraku. Otec se bál o můj sluch a několikrát mi sebral sluchátka, ale já jsem po něm tolik toužil, že jsem si jednou vzal z kabelky matčiny stetoskop a držel jsem jej u mikrofonu od magnetofonu, abych mohl poslouchat v noci pod dekou. Otec mě v mých ambicích s hrdostí podporoval a byl přesvědčen, že jsem předurčen pro velké cíle, ale Čche Rjang byl ve své upřímnosti neústupný.

„Z tohoto kluka nebude nikdy dobrý klavírista,“ prohlásil. „Jeho prsty jsou příliš krátké. Avšak tvůrčí talent má a já bych doporučoval, aby se dále vzdělával a mohl se stát skladatelem.“

Když mi bylo patnáct let, šel jsem na Pchjongjangskou uměleckou školu. Byl jsem rozhodnut stát se světoznámým skladatelem a splnit si tak sen, který ve mně vzbudil Čche Rjang. Ale jednou se mi do rukou dostala kniha ze „Sbírky sta kopií“ a výsledkem bylo, že mé hudební ambice byly těmi literárními rázem nahrazeny.

Byla to kniha Sebrané spisy Lorda Byrona. Jako součást severokorejské „Sbírky sta kopií“ byl počet výtisků této knihy omezen na sto exemplářů. V Severní Koreji je rozšiřování zahraničních knih omezeno tak, aby k nim měl přístup pouze vládnoucí Kim, jeho rodina, jeho nejbližší spolupracovníci a vybraní členové severokorejské elity. Každá kniha patřící do této sbírky má na první stránce razítko s číslem výtisku, aby bylo vidět, kolikátý výtisk to je. Knihy s razítkem „č. 1“ jsou samozřejmě předkládány pouze vládnoucímu Kimovi. Mezi funkcionáři a ostatními příslušníky elity je tudíž znakem vysokého postavení, vlastní-li knihu orazítkovanou jednociferným číslem, nebo alespoň číslem, které je mu co nejbližší.

Tajné překlady a tisk těchto omezených edicí zahraničních děl provádí tým překladatelů pracujících pod záštitou Oddělení pro propagandu a agitaci a Korejského institutu sociálních věd ve čtvrti Čung-gu v Pchjongjangu. Získávat knihy ze zahraničí, aby byly v rámci tohoto systému a v omezeném měřítku dále distribuovány, je povinností kulturních nebo vědeckých přidělců pracujících na ambasádách KLRD v zahraničí.

Nemám potuchy, jak se naše kopie Sebraných spisů Lorda Byrona mohla dostat do otcovy osobní knihovny. Jednoho dne jsem ji z pouhé zvědavosti vytáhl z police, když jsem si všiml, že hřbet této knihy vypadal jinak než ostatní knihy, které tam byly uloženy. Severokorejské knihy většinou odpovídaly estetickým pravidlům severokorejského státu a používaly jasnou a křiklavou výzdobu. Avšak barvy této knihy byly zdrženlivé. Tmavý a vybledlý obal naznačoval, že je to starodávná cizozemská kultura. Název knihy byl umístěn v rámečku, jehož vzor se podobal olejové malbě. Obyčejné knihy se vyráběly hromadně, ale tato byla zřejmě vyrobena ručně, protože její silná a objemná vazba obsahovala stránky pospojované pomocí jemného vázání.

Když jsem knihu otevíral, byla v tom určitá zvědavost, ale její poezie mě okamžitě uchvátila a od první stránky jsem se od knihy nemohl odtrhnout. Ve srovnání s tím, co jsem až doposud četl, byla její slova volena s odvahou a jejich význam i význam jednotlivých asociací šel až do krajnosti. V Severní Koreji začíná institucionální kontrola myšlenek konsolidací jazyka, což je politika určená ke sjednocení soukromých a veřejných

sfér myšlení. Aby se sféra individuálního vyjadřování přidržovala společné ideologie, stanovilo stranické Oddělení pro propagandu a agitaci přísná omezení psaného i mluveného slova. Žádné severokorejské literární dílo se nesmí odchýlit od zákonem daného rámce Kim Čong-illovy „Teorie umění čuče“ o několika svazcích, který nastavuje podmínky existence socialistického umění. Správním orgánem myšlení, který tuto teorii monitoruje a uvádí v praxi, je Národní literární poradní komise. Ta může za trest poslat do pracovního tábora kohokoliv, kdo by nesl odpovědnost za to, že některá odchylná díla touto sítí proklouznou. Pro někoho, kdo byl vychován v tak těžkopádném systému jazykového vyjadřování, byla Byronova poezie něco jako slovník novodobé korejštiny. Když mi došly významy a inference slov, se kterými jsem se nikdy dříve neseťkal, prožil jsem zvláštní pocit, jako by mě člověk mluvící cizím jazykem učil korejsky.

Co mě skutečně zaujalo, byla jazyková kultivovanost. V jazyce Severokorejců jsou dva odlišné způsoby vyjadřování: jeden, vztahující se k Vůdci, a druhý pro všechny ostatní. Než jsem se setkal s Byronovou poezií, myslel jsem si, že přídavná jména, jako například „drahý“ nebo „vážený“, jsou zvláštní formou zájmena, která je v korejštině rezervovaná pro Kim Ir-sena a Kim Čong-ila. Spolu se slovem „veliký“, které se vždy nachází ve výrazu vztahujícímu se ke Kim Ir-senovi, jako třeba „Veliký vůdce“, jsem předpokládal, že tato přídavná jména byla vlastní jména, jako je třeba Kim, a tudíž etymologicky čistě korejská. Ale díky Byronově poezii jsem zjistil, že tato slova vyjadřovala vazbu nebo souvislost, která byla součástí univerzálního jazyka, nikoliv pouze korejštiny. Cítil jsem podivnou radost, když jsem zjistil, že tyto výrazy lze použít i pro jednotlivce.

Ale především rámec slov a básnických prostředků – vše v rovnováze se základním rytmem básně – ve mně probudil pocit literární vznešenosti, která překračovala vše, co by mohla sdělit samotná hudba. Stejně jako jsem poslouchal Dvořákovu Novosvětskou, četl jsem znovu a znovu i Byronovy epické básně Childe Haroldovu Pouť nebo Korzára v jejich korejském překladu. Závěr Korzára – protagonisty, piráta a tuláka, který zmizel z ostrova, když se dozvěděl o smrti své milované – mě vyvedla z klidu a neklid ve mně přetrvával dlouho po každém čtení. Znal jsem

pouze loajalitu Nejvyššímu vůdci a věřil jsem, že je to nejužasnější dojetí, které lidská bytost může cítit. Ale tyto básně byly důkazem, že emoce lze prožít i v osobní sféře, ve které se Vůdce nenacházel. Možná že v okolním světě se toto pojetí bere jako samozřejmost, ale pro mne to bylo ohromující zjevení. Když jsem to zjistil, chtěl jsem náhle vyznat lásku ženě. Chtěl jsem se zamilovat a chtěl jsem být v lásce zranitelný. Z této touhy jsem začal psát vlastní poezii.

Dokonce jsem uvažoval o tom, že zanechám Pchjongjanské umělecké školy, ale nedovolil jsem si zklamat rodiče, když do mě takovou důvěru vložili. Přinejmenším jsem si mohl alespoň najít učitele literatury.

Existují tři básně, které Severokorejci musejí znát nazpaměť. Je to báseň „Pro moji jedinou vlast“, kterou napsal Ri Su-bok, „Matka“ napsána Kim Čcholem, a „Má vlast“, již napsal Kim Sang-o. V básni „Pro moji jedinou vlast“ její autor tvrdí, že i když má pouze jeden život, bude jej obětovat své vlasti, kterou má také jen jednu. V této básni sublimuje osobnost ve vlast. Báseň „Matka“ popisuje, nakolik je mateřská láska strany práce hlubší než láska kterékoliv lidské matky, která není schopna vychovat své dítě jako jednotlivce oddělené od státu. Mateřská láska je takto nedostatečná sama o sobě a je neskonale horší než láska, kterou poskytuje strana. Báseň „Má vlast“ popisuje Velkého vůdce jako básníkovu skutečnou vlast a země je do identity svého vůdce zahrnuta.

Kdybych měl mít nějakého učitele, chtěl bych, aby jím byl jeden z nejlepších básníků Severní Koreje. Naštěstí, i když se mi svět zdál velký, byl naopak velmi malý. Ri Su-rjon, vnučka Kim Sang-oa, byla náhodou moji spolužačkou. Když mi sdělila, že její děd je ochoten se se mnou setkat, a když mi řekla, abych s ní šel po vyučování domů, měl jsem takovou radost, že jsem ji vzal za ruku a silně jí potřásl. Bylo to v zimě roku 1990, kdy jsem se měl naplno věnovat studiu hudby v Pchjongjanské umělecké škole.

Byt, kde bydlel Kim Sang-o, byl v Odan-dongu ve čtvrti Čung-gu s otevřeným pohledem na řeku Tedong. Po osvobození Koreje od japonské okupace v roce 1948 se Kim Sang-o vrátil z Japonska a pracoval v novinách jako zástupce redaktora v provincii Hwanghe. Když do Hwanghe

přijel Kim Ir-sen, Kim Sang-o byl pověřen, aby sepsal jeho projev. Tato spolupráce nakonec vedla k jeho povýšení na post zástupce předsedy Ústředního výboru Korejského svazu spisovatelů.

Avšak vliv čínské kulturní revoluce, která byla zahájena v roce 1966, vedla k odstranění mnoha intelektuálů i v Severní Koreji. Chruščov, když kritizoval Stalinův kult osobnosti, označila Severní Korea za „revizionistu“, v těchto dobách dávala KLDR navíc přednost čínskému komunismu před komunismem Sovětského svazu. Záznam o tom, že Kim Sang-o strávil několik let v Japonsku jako student, způsobil jeho pád, protože ho spojoval s projaponskými kolaboranty, což bylo považováno za podřívání Kim Ir-senovy autority coby bojovníka proti Japoncům. Jakmile přišel o licenci jako spisovatel, Kim Sang-o byl vyhoštěn na venkov, kde patnáct let pracoval jako zemědělský dělník.

Avšak Kim Ir-sen měl dobrou paměť. Když vedl jakési školení přímo v provincii Jižní Hwanghe, přeptal se na mladého autora projevů, který krátce po osvobození Koreje sepsal jeho první projev v provincii Hwanghe. Kim Sang-o byl následně povolán zpět do Pchjongjangu a v této emočně vypjaté době složil lyrickou báseň „Má vlast“, velebící osobu Kim Ir-sena (nikoliv stát nebo území) jako svou skutečnou vlast. Moje spolužačka Ri Su-rjon se narodila v okrese Sohung-gun v provincii Hwanghe, kde byl Kim Sang-o v exilu, ale po jeho rehabilitaci se s ním přestěhovala do hlavního města Pchjongjangu.

Kim Ir-sen dosadil svého bývalého autora projevů do OJF jako vedoucího kanceláře 101, sekce 5. Od té doby zaměřil svůj literární talent k uspokojování cílů strany práce pod pseudonymem, čímž byl připraven o svou vlastní identitu nebo historii. V době, kdy jsem ho navštívil, v OJF již nepracoval, avšak stále byl čestným ředitelem kanceláře 101 díky svému oficiálnímu postavení coby Blízký Kim Ir-sena. Protože jeho hodnost v OJF nebyla spojena s žádnou skutečnou odpovědností, žil si svůj tichý a obyčejný život, jak jen mu to jeho postavení člověka s takovým zázemím dovolovalo. Z mého pohledu bylo důležitější, že měl čas na to, aby se se mnou setkal.

Když mi Kim Sang-o osobně otevřel dveře, vylekal jsem se a hluboce se uklonil v pase. Jeho vysoká postava a imponující vzezření na mě udělaly hned napoprvé silný dojem, který potvrdil, že lidé z vnitřního okruhu Kim Ir-sena byli zcela výjimeční lidé, dokonce svým vzhledem. Ale byla to jeho pokora, která ho v mých očích opravdu velkým mužem udělala.

Navzdory jeho postavení panovala v domě Kim Sang-oa zima, vděčil za to nevyzpytatelnému systému vytápění v Pchjongjangu. Když jsem vstoupil, nabídla mi jeho manželka jeden z jeho kabátů, aby mi nebyla zima. Překvapilo mne, když jsem na látce uviděl tři vypálená místa od cigarety.

Ještě nedávno to nebylo s dodávkami elektrické energie tak špatné. Ale protože to byl centrálně plánovaný systém, i malé narušení v jedné oblasti mohlo ovlivnit dodávku teplé vody do zbývajících částí Pchjongjangu. Problémem bylo zastaralé potrubí, které často praskalo. V mnoha domácnostech se lidé uchylovali k odčerpávání teplé vody z tradičního korejského podlahového vytápění, kterou používali k umývání. Takže vždy panoval nedostatek tepla a spolu s neefektivností infrastruktury byla tím nejlepším dostupným zdrojem tepla i v dobách kruté zimy vlnatá podlaha.

To byl případ Kim Sang-oa, i když žil v bytě pro penzionované vyšší stranické funkcionáře, v bytě postaveném v osmdesátých letech v rezidenční oblasti, stranou od obyčejných obyvatel Pchjongjangu. Přestože jsme se setkali poprvé, lamentoval nad tím, že ještě horší než zima je skutečnost, že nemohl chodit ven. Přidělili mu byt ve dvanáctém patře, a protože byl výtah neustále porouchán, zůstal uvězněn mezi nebem a zemí.

Když se rozhovořil o své rodné provincii, viděl jsem, že spálená místa na jeho kabátě nebyla ničím ve srovnání s jizvami na jeho srdci. Počátkem osmdesátých let minulého století bylo v Severní Koreji rozhodnuto, že přítomnost zdravotně postižených občanů v Pchjongjangu bylo pro krásu tohoto města potupou. Proto byli hromadně vyhoštěni na venkov. Kim Sang-ova jediná dcera, která patřila mezi zdravotně postižené, zůstala v provincii Hwanghe. Bylo to v době, kdy ostatní členové rodiny dostali příkaz, aby se přestěhovali do Pchjongjangu. Tato žena byla matkou mé kamarádky Su-ryon.

V den, kdy jsem ho poprvé navštívil, se Kim Sang-o opravdu snažil, aby si přečetl každý verš mých básní, které jsem vytáhl z kapsy své bundy. Když dočetl můj pokus o epickou báseň, začal se od srdce smát a řekl, že ví, že jsem to napsal pod vlivem Byrona. K mému překvapení mně nezačal peskovat, ale přijal to: „Kdybys za mnou přišel s něčím jako ‚Ó, má vlasti! Ó, má strano!‘ nebavil bych se s tebou. Líbil se mi tvůj osobní příběh lásky. Vidím, že jsi svému vnitřnímu hlasu věrný.“

Jeho slova morálního povzbuzení byla úhelným kamenem mého dalšího působení jako spisovatele. Učil mne, že „písemné dílo bude svého autora vytrvale pronásledovat a bude ho činit zodpovědným až do konce. Zahleď se do svého svědomí a vyslov svoji vlastní pravdu. To je jediný způsob, jak můžeš překročit to, co ses učil, a vytvořit literaturu, která by byla opravdu tvoje“.

V posledních letech svého života ho z OJF bez přestání žádali a doufali, že pro ně bude vytvářet další literaturu velebící náš stát. On je však až do konce odmítal a prohlašoval, že mu to nedovolí jeho zdraví. Zajímalo by mne, zda rozhodnutí zůstat zticha byl záměrným krokem Kim Sang-ova svědomí a jeho pravdy, jestliže svůj život trávil v loajální poslušnosti straně práce.

S doporučením Kim Sang-oa jsem mohl předložit své vlastní básně do výběrového procesu literárních děl, který organizovalo Oddělení pro propagandu a agitaci. Nejlepší díla měla být předložena k posouzení samotnému Kim Čong-ilovi. Mé dílo výběrem prošlo.

19. února roku 1992 publikovaly státní noviny Rodong sinmun oznámení, ve kterém se pravilo, že při příležitosti padesátých narozenin Generála Kim Čong-ila mu byla předložena sbírka padesáti básní s názvem Písně šťastné generace. Když si knihu přečetl, napsal dvěma básníkům pochvalný dopis.

Ještě dnes si živě pamatuji výraz v obličeji stranického tajemníka Pchjongjangské umělecké školy, když ukazoval dopis Kim Čong-ila, kde chválil mne, studenta hudby, který svoji školu poškodil, když se odchýlil z určeného směru svého studia. Musel to udělat před zraky celého učitel-

ského sboru a před studenty, a i když mu nezbývalo nic jiného, než říci „Jsem tak potěšen, že máme v naší škole takový klenot“, zakroutil mi uchem takovou silou, že jsem na jevišti téměř křičel bolestí.

Nezůstal jsem tam. Ve svém dopise Kim Čong-il uvedl, že mi bude splněno vše, oč požádám, a já jsem ho vzal za slovo. Strana vyžadovala, aby absolventi hudebních oborů sloužili státu se svými hudebními schopnostmi po celý zbytek svého aktivního života. Ale v mém případě udělala strana výjimku a dovolila mi zvolit si poprvé zaměstnání: Byl jsem přidělen jak Umělecký spisovatel korejskému Ústřednímu výboru pro vysílání v rámci Oddělení pro propagandu a agitaci.

V Severní Koreji je jen jeden televizní kanál. Ústřední televize vysílá ve všední dny od sedmnácti do třiaadvaceti hodin večer a v neděli od deseti hodin ráno. Ve své nové roli jako Umělecký spisovatel jsem zodpovídal za dohled nad severokorejskou poezií a tuto poezii jsem pomáhal uvádět ve formě vhodné pro televizní vysílání. Moji rodiče a učitelé byli šokováni, když Kim Čong-il schválil moje přání, stejně jako byl samozřejmě šokován i stranický tajemník Pchjongjangské umělecké školy.

Psal se rok 1994, když jsem začal pracovat. Než jsem nastoupil první den do práce, šel jsem navštívit Kim Sang-ovu vdovu, abych jí podle tradičních korejských zvyklostí prokázal úctu. Hluboce jsem se jí uklonil.

Kim Sang-o zemřel roku 1992 na tuberkulózu ve speciálním oddělení na jedenáctém patře Kim Man-juovy nemocnice, což bylo velmi moderní zařízení. Věnoval mi i svůj poslední výdech. Všichni funkcionáři museli těsně před smrtí podepsat slib loajality Kim Čong-ilovi, kde přísahali, že jejich jediná bezmezná láska z celého srdce nepomine ani po jejich smrti. Básník Kim Sang-o doplnil do své ručně psané závěti následující slova: „Nechávám za sebou nedokončená díla, aby je dokončily mé děti a můj student.“ Jeho pohřeb mělo na starosti Oddělení jednotné fronty, jak se slušelo a patřilo pro státní hodnostáře. Kim Ir-sen rovněž rozhodl, že Kim Sang-o – v den svého pohřbu obdrží medaili Za sjednocení vlasti, jedno z nejvyšších severokorejských vyznamenání. To oznámily noviny Rodong sinmun náležitým způsobem jako rozhodnutí státních orgánů.

Byla to Kim Sang-ova závěť, která přiměla OJF, aby mě zahrnulo do svých řad, i když jsem původně žádal o post Uměleckého spisovatele. Po přísné stížnosti od Kim Čong-ila, že OJF není schopno vydávat díla, která by měla kvalitu Kim Sang-oa, první náměstek ředitele OJF Im Tong-ok mě osobně vypátral, aby mě mohl zaměstnat. Prověřování funkcionáře pro ústředí strany vyžadovalo alespoň šest měsíců pečlivého přezkoumání původu, ale tento proces byl uspíšen příkazy shora a můj přechod do OJF proběhl rychle.

Nastal však jiný problém: Strana vyžadovala, aby zaměstnanci OJF byli absolventy literárních nebo společenských věd, hudební obor prostě nestačil. Takže jsem byl přijat na Fakultu literatury a jazyků pro magisterské studium na Kim Ir-senově univerzitě v září roku 1996 pod záminkou, že procházím zkušební dobou na OJF. Ale nebyl to řádný postup, ale jen prostředek, jak dosáhnout svého. Jednoroční zkušební doba v OJF skončila, když jsem získal akademický titul, a poté jsem byl do OJF řádně přijat.

Díky mé minulosti byla moje žádost, abych se mohl vrátit do svého rodiště, něčím mnohem důležitějším než jen návštěvou přátel a rodného města. Byla to opravdová pouť do míst, kde jsem se setkal s Čche Rjangem a Kim Sang-oem, kteří mě vzali za ruku a nasměrovali mě k mému zaměstnání.

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.